

Aquí parlem així

Sara Díez Dauder
Tutora: Iolanda Alsinet
2n de Batxillerat, Curs 06-07
IES Frederic Martí Carreras
Palafrugell, 18 de gener del 2007

“La llengua és la ciutat per a l’edificació de la qual
cada ésser humà ha aportat una pedra”.

Ralph W. Emerson

ÍNDIX

1.INTRODUCCIÓ.....	4
2.ESTUDI LINGÜÍSTIC	6
2.1.Fonètica	6
2.1.1.Definició	6
2.1.2.Característiques fonètiques	6
2.2.Semàntica	14
2.2.1.Definició	14
2.2.2.Recull de lèxic.....	14
2.2.3.Barbarismes.....	17
2.3.Morfologia:.....	28
2.3.1.Definició	28
2.3.2.Característiques morfològiques	28
2.4.Sintaxi.....	33
2.4.1.Definició	33
2.4.2.Característiques sintàctiques.	33
3.ESTUDI SOCIOLINGÜÍSTIC.....	34
3.1.Conceptes bàsics.....	34
3.1.1.Llengua i parla	34
3.1.2.Variacions de la llengua.....	35
3.1.3.Les variants geogràfiques del català.....	36
3.1.4.Fenòmens sociolingüístics.....	40
3.2.Els parlants opinen.	42
4.CONCLUSIONS	49
5.ANEX 1	51
6.ANEX 2	53
7.ANEX 3	55
8.ANEX 4	59
8.BIBLIOGRAFIA.....	61
9.AGRAÏMENTS.....	62

1.INTRODUCCIÓ

Sempre he pensat que triar un bon tema, que t'agradi i t'interessi fins al punt que vulguis saber-ne cada cop més coses, és facilitar molt la feina a l'hora d'elaborar un treball.

No m'ha costat, doncs, optar per estudiar el subdialecte que parlem a Palafrugell per molts motius diferents:

El primer és el fet que sempre em fixo en com parlem. No puc evitar corregir els barbarismes que la gent fa servir col·loquialment ni escandalitzar-me quan veig cartells que el mateix ajuntament de la vila ha fet penjar per tot el poble, o els titulars dels diaris mal escrits.¹

A més, m'encurioseix el fet que d'una mateixa llengua n'obtinguem tantes variants que són alhora tan diferents. Tinc la certesa que existeixen més dialectes derivats del català dels que s'esmenten als llibres, de fet el que estudiaré a continuació s'engloba dins el català central, essent ambdós prou diferents. Suposo que això deu passar amb molts subdialectes o parlars que a mi personalment em passen desapercibuts perquè mai he sentit.

Una altra raó i potser la que m'ha fet decantar definitivament és més personal. La meua família ha estat de Badalona de tota la vida, i jo, en canvi, sóc d'aquí. Sempre ens ha cridat l'atenció la pronúncia d'uns i altres d'una mateixa paraula, o l'expressió que utilitzem per referir-nos a una mateixa idea. Fins i tot la indignació que em suposava veure que no entenien què els volia explicar quan per mi era claríssim i no s'expressava de cap altra manera. Sovint, doncs, la meua parla ha estat un tema de conversa corrent en els dinars familiars, i per això des de ben petita havia volgut saber si era jo qui parlava malament o si eren ells. I de fet ni se m'acudia que la causa podia ser la situació geogràfica on residíem. En cap moment vaig pensar que existien variants del català. Només veia una opció correcta i la resta havien de ser errades.

¹ Veure annex 1

Evidentment, ara que ho he estudiat a classe, he vist que la llengua catalana és viva. Canvien constantment les necessitats i les situacions en què es troba la humanitat, i la llengua, com tots els altres elements, no té més remei que anar-se adaptant. A part d'anar renovant doncs la llengua estàndard, els dialectes també varien lleugerament a mida que passa el temps.

Així doncs, com deia Ralph W. Emerson, “La llengua és la ciutat per a l’edificació de la qual cada ésser humà ha aportat una pedra”. Aquest recull de tendències lingüístiques, doncs, podrà ser útil d’aquí un temps perquè permetrà comparar les que jo he pogut agrupar amb les que vagin apareixent o desapareixent amb els anys.

En definitiva, fent aquest treball pretenc conèixer a fons les distorsions de la llengua catalana pel que fa a la variant dialectal que parlem a Palafrugell, però sense descartar per complet la influència dels registres i de la formalitat de les situacions, i descobrir quines tendències del català parlat aquí són acceptades pel diccionari de la llengua catalana i quines no. A més, comparant la parla dels palafrugellencs amb la dels habitants dels pobles veïns, pretenc veure quines de les característiques que he recollit durant tot el treball són exclusives d’aquí (i per tant provocades només per qüestions geogràfiques) o bé comunes a més zones de la província o fins i tot de fora (i per tant provocades per la influència de les llengües més properes, com el castellà) tenint en compte si se’n fa ús sempre o només en situacions de caire informal.

També m’agradaria saber quin coneixement tenen els mateixos parlants de la llengua i les seves variants, i si són conscients que realment el català central difereix amb el que parlen. Si saben o no quan estan utilitzant i quan no un barbarisme, si entenen que paraules que per nosaltres són usuals per altres catalans són incomprensibles.

El contingut d’aquest treball no es podia extreure de cap font que no fossin els mateixos parlants. Per tant, les enquestes han estat la part més important i en les quals he basat els dos estudis. La primera l’he realitzat de forma oral i consta de diverses preguntes les respostes de les quals m’han sigut útils per fer l’estudi fonètic². La segona conté un seguit de preguntes i exercicis que els enquestats han realitzat que m’han servit per elaborar sobretot l’estudi sociolingüístic.³

² Veure annex 2.

³ Veure annex 3.

2. ESTUDI LINGÜÍSTIC

2.1. Fonètica

2.1.1. Definició

La fonètica és la ciència que estudia els sons de la parla i la realització dels fonemes en totes les seves alternatives analitzables.

Aquesta ciència es pot subdividir en tres branques. La fonètica articulatòria estudia els sons de la parla des del punt de vista de la seva producció. La fonètica auditiva, al seu torn, estudia la percepció dels sons per part de l'oient. Per contra, la fonètica sintàctica es basa en l'anàlisi dels fenòmens fonètics que es produeixen com a conseqüència del contacte entre fonemes contigus pertanyents a mots diferents

2.1.2. Característiques fonètiques

2.1.2.1. Les vocals

*Una característica important de la parla palafrugellenca queda reflexada en la pronunciació de les vocals E i O. En la taula següent observem tota una sèrie de paraules que vint-i-cinc vilatans han pronunciat en l'enquesta oral. Les caselles ombrejades indiquen que els palafrugellencs pronunciem diferent de la resta de zones que teòricament parlen el català central les paraules escollides. Per contrastar-ho amb aquestes, també han estat enquestats residents dels municipis veïns. Les diferències són notables.

	<i>Paciència</i>	<i>Església</i>	<i>És(Ser)</i>	<i>Interés</i>	<i>Ella</i>	<i>Quiet</i>	<i>Tema</i>	<i>Nervis</i>	<i>Puré</i>	<i>Esquema</i>	<i>Extrem</i>	<i>Comença</i>	<i>Sèpia</i>	<i>Josep</i>	<i>Pont</i>	<i>Estona</i>	<i>Flor</i>	<i>Sol (Astre)</i>	<i>Sol(solitud)</i>	<i>Bo</i>
Palafrugell-1	e	ε	ε	e	ε	ε	ε	ε	ε	ε	e	e	e	e	o	o	o	o	o	o
Palafrugell-2	e	e	ε	ε	ε	e	ε	e	ε	ε	ε	e	e	e	o	o	o	o	o	o
Palafrugell-3	e	ε	ε	ε	ε	ε	ε	ε	ε	ε	e	ε	e	e	o	o	o	o	o	o

	<i>Paciència</i>	<i>Església</i>	<i>És(Ser)</i>	<i>Interés</i>	<i>Ella</i>	<i>Quiet</i>	<i>Tema</i>	<i>Nervis</i>	<i>Puré</i>	<i>Esquema</i>	<i>Extrem</i>	<i>Comença</i>	<i>Sèpia</i>	<i>Josep</i>	<i>Pont</i>	<i>Estona</i>	<i>Flor</i>	<i>Sol (Astre)</i>	<i>Sol(solitud)</i>	<i>Bo</i>
Palafrugell-4	e	€	€	e	€	€	€	e	€	€	e	e	e	e	o	o	o	o	o	o
Palafrugell-5	e	e	€	e	€	€	€	e	€	€	e	e	e	e	o	o	o	o	o	o
Palafrugell-6	e	€	€	e	€	€	€	e	€	€	€	e	e	e	o	o	o	o	o	o
Palafrugell-7	e	€	€	e	€	€	€	e	€	€	e	e	e	e	o	o	o	o	o	o
Palafrugell-8	e	€	€	e	€	€	€	e	€	€	e	e	e	e	o	o	o	o	o	o
Palafrugell-9	e	€	€	e	€	€	€	e	€	€	e	e	e	e	o	o	o	o	o	o
Palafrugell-10	e	€	€	€	€	€	€	e	€	€	e	e	e	e	o	o	o	o	o	o
Palafrugell-11	e	€	€	€	€	€	€	e	e	e	e	e	e	e	o	o	o	o	o	o
Palafrugell-12	e	€	e	e	€	€	€	e	€	€	€	e	e	€	o	o	o	o	o	o
Palafrugell-13	e	e	€	e	€	€	€	e	e	€	e	e	e	e	o	o	o	o	o	o
Palafrugell-14	€	€	e	e	€	e	€	e	€	€	e	e	€	€	o	o	o	o	o	o
Palafrugell-15	e	€	€	e	€	€	e	e	€	e	e	e	e	e	o	o	o	o	o	o
Palafrugell-16	e	€	€	€	e	€	€	e	e	€	e	e	e	e	o	o	o	o	o	o
Palafrugell-17	e	€	€	e	€	€	€	e	€	€	e	e	e	e	o	o	o	o	o	o
Palafrugell-18	e	€	€	€	€	€	e	e	€	e	e	e	e	e	o	o	o	o	o	o
Palafrugell-19	e	€	€	e	€	€	€	e	e	€	e	e	e	e	o	o	o	o	o	o
Palafrugell-20	e	€	€	e	€	€	€	e	€	€	e	e	e	e	o	o	o	o	o	o
Palafrugell-21	e	e	€	e	€	€	€	e	€	€	e	e	e	e	o	o	o	o	o	o
Palafrugell-22	e	e	€	e	€	€	€	e	e	€	e	e	e	e	o	o	o	o	o	o
Palafrugell-23	e	€	€	€	€	€	€	e	€	€	e	e	e	e	o	o	o	o	o	o
Palafrugell-24	e	€	€	e	€	€	€	e	e	€	e	e	€	e	o	o	o	o	o	o

	<i>Paciència</i>	<i>Església</i>	<i>És(Ser)</i>	<i>Interés</i>	<i>Ella</i>	<i>Quiet</i>	<i>Tema</i>	<i>Nervis</i>	<i>Puré</i>	<i>Esquema</i>	<i>Extrem</i>	<i>Comença</i>	<i>Sèpia</i>	<i>Josep</i>	<i>Pont</i>	<i>Estona</i>	<i>Flor</i>	<i>Sol (Astre)</i>	<i>Sol(solitud)</i>	<i>Bo</i>
Palafrugell-25	e	ε	ε	e	ε	ε	ε	e	e	ε	e	e	e	e	o	ɔ	o	o	o	o
Esclanyà-1	e	ε	ε	e	ε	e	ε	e	ε	e	ε	e	ε	e	o	o	o	o	o	ɔ
Mont-Ras-1	e	ε	ε	e	ε	e	ε	e	ε	ε	ε	e	e	e	o	o	o	ɔ	ɔ	ɔ
Mont-Ras-2	ε	e	ε	ε	e	e	ε	ε	e	ε	ε	e	e	e	ɔ	o	ɔ	ɔ	ɔ	ɔ
Mont-Ras-3	ε	ε	ε	ε	ε	e	ε	e	e	ε	e	ε	ε	e	o	o	o	o	ɔ	ɔ
Mont-Ras-4	e	ε	ε	ε	ε	e	ε	ε	ε	ε	ε	e	e	e	o	o	o	o	ɔ	o
Calonge-1	e	ε	ε	ε	ε	e	ε	e	ε	ε	ε	ε	ε	e	ɔ	ɔ	ɔ	ɔ	ɔ	ɔ
Calonge-2	e	ε	ε	ε	ε	e	ε	ε	ε	ε	ε	e	e	e	ɔ	ɔ	ɔ	ɔ	ɔ	ɔ
Palamós-1	e	e	e	ε	e	e	ε	e	ε	ε	ε	ε	ε	ε	ɔ	ɔ	ɔ	ɔ	o	o
Palamós-2	e	e	e	ε	e	e	e	e	ε	e	ε	ε	ε	ε	o	ɔ	o	ɔ	ɔ	ɔ
La Bisbal-1	ε	e	e	ε	e	e	e	e	ε	e	ε	ε	ε	ε	ɔ	ɔ	ɔ	ɔ	o	ɔ
La Bisbal-2	ε	ε	e	ε	e	e	e	e	e	e	ε	ε	ε	ε	ɔ	ɔ	ɔ	ɔ	ɔ	ɔ
Begur-1	ε	e	e	ε	e	e	e	ε	ε	e	e	e	ε	e	ɔ	o	ɔ	o	ɔ	ɔ
Begur-2	ε	ε	e	ε	e	e	ε	e	ε	ε	e	ε	ε	e	ɔ	ɔ	ɔ	o	ɔ	ɔ

Com es contempla a la taula anterior, la parla dels palafrugellencs es diferencia no només del català occidental, sinó també de les parles veïnes més properes com poden ser les de Begur, Palamós o La Bisbal d'Empordà. Amb Mont-Ras la diferència és menor, pràcticament inapreciable, ja que els habitants d'aquest municipi es mouen molt per Palafrugell, i la influència de la parla d'aquí és inevitable.

Així doncs, aquí la tendència a pronunciar la “o” oberta és gairebé nula en els monosílabs. No passa el mateix, com s'observa a la taula, amb les poblacions més properes.

Pel que fa a la “e”, la pronunciem tancada en les paraules esdrúixoles (exceptuant el cas d’església, on la “e” és tancada arreu de la província i nosaltres, en canvi, la pronunciem oberta).

*Pronunciem obertes moltes E que en el català central són tancades si després la segueix el grup [-n]

Exemples: Menjo [mén ut]

Diumenge [diomén ə]

*Convertim en so [u] el fonema vocàlic tònic de la paraula “on”, pronunciant-la doncs [un]

*El diftong creixent “ua” després de G o Q sovint es pronuncia /ʷ/, com en els casos especificats a continuació:

Exemples: Quan [kʷn]

Guaita'l [gʷjtəl]

*Suprimim els fonemes vocàlics en mots on la vocal neutra precedeix una síl·laba que comença amb el fonema [r] -que té un ús restringit, doncs pot aparèixer només entre vocals o entre oclusiva i vocal-.

Exemples: Veritat [britát]

Esperit [əsprít]

Farigola [friɣlɛə]

Taronja [trɫn ə]

Teresa [trézə]

Però [prʷ]

Diferent [difién]

*Afegim entre les vocals fortes d'un hiat el fonema [i], formant d'aquesta manera un diftong creixent. Aquest fenomen és denominat iodització.

Exemples: Paella [pəjélə]
Idea [idéjə]

*Alguns adjectius en plural femení pateixen modificacions en les terminacions:

Exemples: Petites [pətiwəs]
Vives [bíwəs]

*Pronunciem el so /i/ enlloc de /λ/ quan una vocal oberta el precedeix, formant així un diftong.

Exemples: Celles [séjəs]
Cabells [kəβéjs]
Vermell [bərméj]
Tall [táj]

2.1.2.2. Les consonants palatals

*Convertim en so [tʃ] (de cotxe) paraules que haurien de pronunciar-se amb el so [tʃ] (de caixa). En són exemples les paraules: xarxa, xut, xai, ximpanzé i xocolata, entre d'altres.

*No diferenciem el so [dʒ] (de jutge) amb el so [tʃ] (de cotxe), pronunciant ambdós fonemes com l'últim en paraules com: metge, fetge, paisatge, massatge, homenatge. En canvi, pronunciem clarament el so [dʒ] en paraules com ara: jutge, imatge, patge o corretja.

*La paraula platja és un cas excepcional. El que fem és pronunciar el fonema [j] entre vocals.

*Pronunciem el so [j] a inici de paraula quan aquesta comença per essa.

Exemples: Samfaina [jəmfájɲə]

Síndria [jíndriə]

A més, a vegades la vocal que segueix aquest fonema és substituïda per una altra completament diferent.

Exemples: Seixanta⁴ [jɪjántə]

Saliva [juɫíβə]

2.1.2.3. Incorporació d'una consonant ròtica bategant

*Pronunciem els infinitius dels verbs néixer, conèixer i aparèixer amb una “r” sonora intercalada. Sonant d'aquesta manera:

Néixer [néjrə]

Conèixer [kunéjrə]

Aparèixer [əpəréjrə]

2.1.2.4. El verb veure

Suprimim alguns fonemes del verb “veure” segons l'expressió mitjançant la qual l'utilitzem.

Exemples: A veure [əβerə]

Ja veurem [jaβurém]

En vols [əmβɔs]

⁴ També és usual la forma [jəjántə]

2.1.2.5. Fenòmens de contacte

*La sensibilització, un fenomen de contacte consonàntic que consisteix en pronunciar l'últim so d'una paraula quan la segueixen més fonemes mentre que en aquesta paraula, quan està aïllada, l'últim fonema és mut, no es dona en alguns casos

Exemples: Amb [am]
 Pa amb oli [pamɒli] enlloc de [pambɒli]
 Vint [bín]
 Vint anys [bináɲs] enlloc de [bintáɲs]

2.1.2.6. Altres

*Algunes paraules encapçalades per la lletra “n” transformen el seu corresponent fonema en el so /d/.

Exemples: Ningú [dingú]
 Només [dumés]

*En algunes paraules concretes, els palafrugellencs hi fem alguna modificació fonètica en trobar-nos davant un context informal. S'agrupen uns quants exemples a la taula següent:

<i>Paraula estàndard</i>	<i>Transcripció fonètica estàndard</i>	<i>Transcripció fonètica a Palafrugell</i>
Arrel	[əréɫ]	[réɫ]
Aviam	[əβjáɲ]	[əβəjáɲ]
Bona nit	[bɫnənít]	[borənít]
Cactus	[káktus]	[káptus]

<i>Paraula estàndard</i>	<i>Transcripció fonètica estàndard</i>	<i>Transcripció fonètica a Palafrugell</i>
Dinosaure	[dinuzáurə]	[dinuzáuri]
Dubte	[dúptə]	[dúktə]
Dues	[dúəs]	[dúγəs]
Equivocar-se	[əkiβukársə]	[ətíβukársə]
Estiu	[əstíω]	[istíω]
Filòsof	[fi lɫzɯf]	[fi lɫzəf]
Llavors	[λəβlɯrs]	[λəβlɯrəs]
Ordinador	[urdinədó]	[urdənədó]
Per això	[pəɹəʃ]	[pəʃ]
Per exemple	[pəɹəgzémpɫə]	[pəd émpɫə]
Problema	[prublémə]	[prulémə]
Retolador	[rətulədó]	[rutulədó]
Torroella	[turuéɫə]	[təruéɫə]
Valor	[bəlór]	[bəló]
Xandall	[ʃəndáɫ]	[tʃándəl]

Tots ells són reconeguts pels parlants excepte els casos de retolador i ordinador, i cal afegir que en el cas de la paraula “arrel”, malgrat aquesta en sigui la forma més usual, també és acceptada al Diccionari de la Llengua Catalana la forma “rel”.

*Cal remarcar que algunes frases fetes també només es diuen aquí. Les tres més conegudes pels parlants són les següents:

Estar fora de pals.
Perdre els trucs.
No girar rodó.

Totes elles signifiquen pràcticament el mateix: estar descentrat, mig boig, no comportar-se d'una manera normal.

2.2.Semàntica

2.2.1.Definició

La semàntica és aquella part de la lingüística que estudia el significat de les paraules.

Analitza quins són els components d'aquest significat, com es transmet i la relació entre mots segons el que representen. Segons com sigui aquesta relació es parla de mots sinònims, antònims, homònims, polisèmics,...

2.2.2.Recoll de lèxic

Pel que fa al lèxic que distingeix la parla dels palafrugellencs amb la de la resta de la província, he fet el recull següent.

<i>Amb català central</i>	<i>A Palafrugel</i>	<i>Transcripció fonètica</i>	<i>Apareixen al diccionari</i>	<i>Amb el mateix significat</i>
A sobre	Al cim	[əlsím]	-	-
Aigualir	Enaigalir	[ənəjγəlí]	No	-
Arrencar	Arrabassar	[ərəβəsá]	Sí	Sí
Arrencar-se una crosta	Escabotar	[əskəβutá]	Sí	No
Àvia	Baba	[bábə]	Sí	Sí
Borni	Tisco	[tísku]	No	-
Bunyols	Brunyols	[br uɲlls]	No	-
Cacauets	Manins	[məníns]	No	-
Closca	Clova	[κlβə]	Sí	*
Coll I bè	Coll botet	[κljβutét]	-	-
Costejar	Anar en terra	[nántérə]	-	-
Descol·locar	Encamellar	[ənkəmɛlá]	Sí	No
Dona molt bruta	Xixona	[ʃi'ónə]	No	-

<i>Amb català central</i>	<i>A Palafrugel</i>	<i>Transcripció fonètica</i>	<i>Apareixen al diccionari</i>	<i>Amb el mateix significat</i>
Eixugar-se el cul	Fregar-se	[fɾəɣársə]	Sí	No
Empenta	Espenta	[əspéntə]	Sí	Sí
Ennuagar-se	Engargossar-se	[əngər gusársə]	No	-
Entrabancar-se	Empassegar	[əmpəsəɣá]	Sí	Sí
Eriçons de mar	Garoines	[gərɫjnə]	Sí	Sí
Escopinada	Escopinyada	[əskupiɲáðə]	No	-
Estalonar	Destalonar	[dəstəluná]	Sí	No
Fer	Fotre	[fótrə]	Sí	Sí
Fonoll	Funei	[funéj]	No	-
Gandul	Apalancat	[əpələnkát]	No	-
Gasosa	Graciosa	[grəsiósə]	Sí	No
Genoll	Jonei	[unéj]	No	-
Gola	Canyó	[kəɲó]	Sí	Sí
Grill (de mandarina)	Monja	[mɫɲ ə]	Sí	No
Ha marxat	S'ha fuit	[sáfóit]	-	-
Ha sigut	Ha set	[ásét]	-	-
Navegar	Anar en mar	[námmaryk]	-	-
Nous	Anous	[ənɫos]	No	-
Paraigües	Paraiga	[pərajɣə]	No	-
Pastanaga	Carrota	[kərɔtə]	No	-
Patates fregides	Trumfes vives	[tr umfəzβiwəs]	Sí	Sí
Peixet	Peixito	[pəʃitu]	-	-
Pell (de mandarina, per exemple)	Pela	[pélə]	Sí	Sí

<i>Amb català central</i>	<i>A Palafrugel</i>	<i>Transcripció fonètica</i>	<i>Apareixen al diccionari</i>	<i>Amb el mateix significat</i>
Pet	Baixina	[bəʃinə]	No	-
Por/Tristor	Basarda	[bəsár də]	Sí	Sí
Potser	Poder	[puδέ]		
Prémer	Pitxar	[pitʃá]	No	-
Prendre el sol	Parar el sol	[pər álsólə]		
Rascar-se	Gratar	[grətá]	Sí	Sí
Sargantana	Siglantana	[siglɔntánə]	No	-
Setrill	Sitrell	[sitrél]	Sí	Sí
Sucar	Xucar	[tʃuká]	No	-
Suèter	Suet	[sœét]	No	-
Taca	Llufa	[lúfə]	Sí	No
Tomàquet	Tomata	[tumátə]	Sí	Sí
Tombarella	Capgirell	[kəp irél]	Sí	Sí
Tou/Tova	Teu/Teua	[téω]/[téωə]	Sí	No
Vacil·lar	Acollonar	[əkuluná]	Sí	No
Xafardera	Tafanera	[təfənér ə]	Sí	Sí
Xafogor	Estuba	[əstúbə]	Sí	Sí

Cal afegir que aquestes paraules cada vegada es diuen menys. Les generacions actuals noten molt més la influència d'altres llengües, i es van perdent els mots dialectals com els de la taula anterior. De totes maneres els qui són d'aquí de tota la vida n'utilitzen forces i coneixen el significat de la majoria. També ens trobem, però, amb casos de joves que desconeixen completament l'existència d'aquests mots.

2.2.3.Barbarismes

En la parla palafrugellenca dels joves d'entre quinze i vint-i-cinc anys, s'hi reflexa una influència considerable de la llengua castellana. Els barbarismes s'han convertit en elements típics de les converses espontànies, sobretot en situacions informals. A la taula següent hi observem un recull dels més utilitzats, juntament amb les dades obtingudes a partir de més de seixanta enquestes que han realitzat joves a l'atzar.

<i>Barbarisme</i>	<i>Forma estàndard</i>	<i>% de gent que no el reconeix</i>	<i>% de gent que el reconeix</i>	<i>% d'ús</i>
“Juerga” *	Gresca, festa, ...	1'4	98'6	83'3
“Ojalá”	“Tan de bo”	3'3	96'7	91'4
“Rajar-se” *	Tallar-se o fer-se enrere.	6'7	93'3	66'7
“Rejilla”	Reixeta	20'0	80'0	53'3
“Traje” o traje	Vestit	10'0	90'0	70'0
Abarcar	Abastar	43'3	56'7	43'3
Abollar	Abonyegar	6'7	93'3	26'7
Abonar	Adobar	20'0	80'0	23'3
Abono	Abonament	21'4	78'6	30'0
Abuson	Aprofitat	13'3	86'7	56'7
Acera	Vorera	13'3	86'7	66'7
Acertar	Encertar	21'4	78'6	21'4
Aconteixement	Esdeveniment	20'0	80'0	80'0
Adelantar	Avançar	26'7	73'3	73'3
Adiví	Endeví	8'6	91'4	8'6
Adorno	Adornament	13'3	86'7	28'6
Agobiant	Asfixiant	66'7	43'3	76'6
Agotar	Esgotar	28'6	71'4	30'0
Agulletes (“abujetas”)	Tiretes	13'3	86'7	50'0

<i>Barbarisme</i>	<i>Forma estàndard</i>	<i>% de gent que no el reconeix</i>	<i>% de gent que el reconeix</i>	<i>% d'ús</i>
Al fondo	Al fons	10'0	90'0	26'7
Alfombra	Catifa, estora	23'3	76'7	64'4
Algo	Alguna cosa/Quelcom	20'0	80'0	76'6
Alimenticis	Alimentaris	21'4	78'6	21'4
Aliviar	Alleujar	33'3	66'7	40'0
Antojo	Antull	23'3	76'7	83'3
Antorxa	Torxa	36'7	63'3	41'4
Apalancar-se *	Jeure	10'0	90'0	91'4
Aparato	Aparell	11'4	88'6	36'7
Apariències	Aparences	11'4	88'6	13'3
Apellido	Cognom	16'7	83'3	44'6
Apissonadora	Piconadora	21'4	78'6	26'7
Aplaçar	Ajornar	61'4	38'6	78'6
Aplastant	Aclaparador	36'7	63'3	46'7
Apollar	Recolzar	6'7	93'3	41'4
Arcades	Basques	53'3	46'7	66'7
Arrastrar	Arrossegar	10'0	90'0	23'3
Arrebato	Rampell	3'3	96'7	18'6
Arrepentir-se	Penedir-se	20'0	80'0	66'7
Arriesgar	Arriscar	16'7	83'3	21'4
Aspiradora	Aspirador	40'0	60'0	40'0
Asquerós	Fastigós	33'3	66'7	71'4
Assiento	Seient	6'7	93'3	23'3
Aterrador	Aterridor	76'7	23'3	76'7

<i>Barbarisme</i>	<i>Forma estàndard</i>	<i>% de gent que no el reconeix</i>	<i>% de gent que el reconeix</i>	<i>% d'ús</i>
Atiborrar-se	Atipar-se	36'7	63'3	40'0
Atontat	Atordit	96'7	3'3	96'7
Atrassat	Endarrerit	30'0	70'0	71'4
Atun	Tonyina	8'6	91'4	36'7
Averiguar	Esbrinar	33'3	66'7	51'4
Avestruç	Estruç	48'6	51'4	60'0
Babosa	Llimac	18'6	81'4	46'7
Bandeja	Safata/ Plata	6'7	93'3	53'3
Banquillo	Banqueta	6'7	93'3	71'4
Barato	Barat	33'3	66'7	83'3
Bassura	Escombraries	10'0	90'0	33'3
Berberetxo	Escopinya	58'6	41'4	88'6
Biombo	Mampara	38'6	61'4	53'3
Bobada	Tonteria	20'0	80'0	33'3
Bodega	Celler	31'4	68'6	58'6
Bolleria	Pastisseria	13'3	86'7	43'3
Bolso	Bossa	66'7	33'3	83'3
Boquerons	Seitons	43'3	56'7	73'3
Borde	Límit	18'6	81'4	38'6
Botiquín	Farmaciola	13'3	86'7	63'3
Bueno	Bé	20'0	80'0	80'0
Bulto	Bony	3'3	96'7	60'0
Caderes	Malucs	51'4	48'6	68'6
Calentar	Escalfar	6'7	93'3	13'3

<i>Barbarisme</i>	<i>Forma estàndard</i>	<i>% de gent que no el reconeix</i>	<i>% de gent que el reconeix</i>	<i>% d'ús</i>
Callo	Durícia	11'4	88'6	76'6
Canasta de bàsquet	Cistella	33'3	66'7	73'3
Cantitat	Quantitat	18'6	81'4	23'3
Capritxo	Caprici o capritx	31'4	68'6	41'3
Carinyo	Tendresa	46'7	53'3	66'7
Casco	Casc	10'0	90'0	91'4
Collar	Collaret	20'0	80'0	41'4
Columpios	Gronxadors	6'7	93'3	73'3
Conseguir	Aconseguir	36'7	63'3	66'7
Corte	Vergonya	13'3	86'7	53'3
Cubito	Glaçó	13'3	86'7	70'0
Cuernos	Banyes	16'7	83'3	61'4
Cuescar-se	Entendre-ho	3'3	96'7	13'3
Cuidado	Compte	13'3	86'7	73'3
Cumpleanys	Aniversari	18'6	81'4	88'6
Currar	Treballar	11'4	88'6	86'7
De repent	Sobtadament	6'7	93'3	11'4
Delanter	Davanter	33'3	66'7	86'7
Deport	Esport	1'4	98'6	6'7
Desde luego	No té traducció.	6'7	93'3	38'6
Desfassar-se *	Alterar-se	20'0	80'0	66'7
Desfile	Desfilada	13'3	86'7	70'0
Desmadrar-se	Excedir-se	40'0	60'0	83'3
Despedir	Acomiadar o despatxar	33'3	66'7	73'3

<i>Barbarisme</i>	<i>Forma estàndard</i>	<i>% de gent que no el reconeix</i>	<i>% de gent que el reconeix</i>	<i>% d'ús</i>
Despreciar	Menysprear	21'4	78'6	40'0
Después	Després	10'0	90'0	38'6
Disfrutar	Gaudir	71'4	28'6	96'7
Donar un cop o petó	Fer un cop o un petó	98'6	1'4	98'6
Embobat	Embadalit	33'3	66'7	41'4
Embrague	Embragatge	31'4	68'6	88'6
Embustero	Mentider	16'7	83'3	26'7
Empapat	Xop	33'3	66'7	38'6
Empotrar-se	Xocar	16'7	83'3	66'7
Emputxar	Empentar	30'0	70'0	66'7
Enfermetat	Malaltia	30'0	70'0	33'3
Enfrente	Davant	8'6	91'4	33'3
Enredo	Embolíc o Embull	13'3	86'7	20'0
Ensejar	Assajar	23'3	76'7	33'3
Enterar-se	Adonar-se, Assabentar-se	56'7	43'3	73'3
Entreno	Entrenament	6'7	93'3	63'3
Envoltori	Embolcall	76'7	23'3	80'0
Enxoxar-se	Encapritxar-se	10'0	90'0	76'7
Enxufe	Endoll	23'3	76'7	81'4
Escape	Escapament	30'0	70'0	76'7
Esguinç	Esquinç	91'4	8'6	91'4
Estància	Estada	56'7	43'3	68'6
Estuig	Estoig	13'3	86'7	96'7
Fallo	Error	23'3	76'7	88'6

<i>Barbarisme</i>	<i>Forma estàndard</i>	<i>% de gent que no el reconeix</i>	<i>% de gent que el reconeix</i>	<i>% d'ús</i>
Flipar *	Al·lucinar	1'4	98'6	70'0
Forro	Folre	33'3	66'7	58'6
Freno	Fre	73'3	26'7	83'3
Furular *	Funcionar	0'0	100'0	61'4
Gapo *	Escopinada	0'0	100'0	63'3
Gordo	Gras	21'4	78'6	66'7
Hache	Hac	8'6	91'4	38'6
Hasta	Fins i tot	1'4	98'6	30'0
Hombro	Espatlla	40'0	60'0	83'3
Impar	Imparell	16'7	83'3	18'6
Invitar	Convidar	46'7	53'3	53'3
Làmpara	Làmpada	73'3	26'7	91'4
Lentilles	Lents	81'4	18'6	93'3
Lio	Embolíc	26'7	73'3	66'7
Llavero	Clauer	10'0	90'0	61'4
Lletrero	Rètol, Cartell	21'4	78'6	34'6
Llistín	Llista	13'3	86'7	76'7
Loco *	Boig	0'0	100'0	76'7
Maletero	Maleter	20'0	80'0	68'6
Mando	Comandament	23'3	76'7	88'6
Màrmol	Marbre	20'0	80'0	28'6
Marxa atrás	Marxa enrere	1'4	98'6	38'6
Matadero	Escorxador	16'7	83'3	38'6
Melena	Cabellera	31'4	68'6	61'4

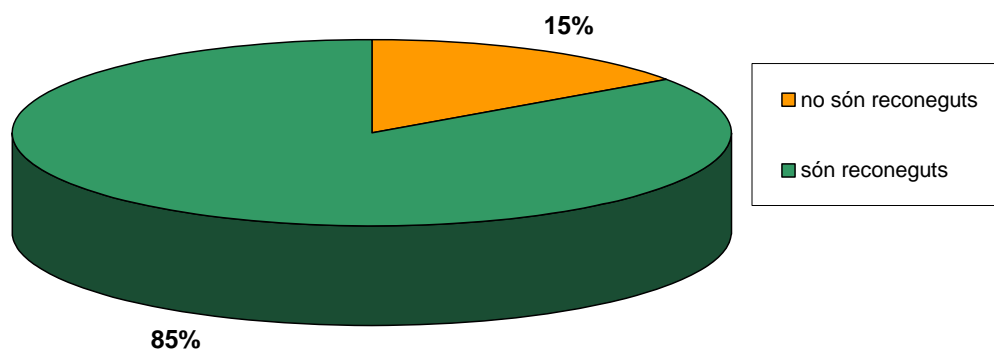
<i>Barbarisme</i>	<i>Forma estàndard</i>	<i>% de gent que no el reconeix</i>	<i>% de gent que el reconeix</i>	<i>% d'ús</i>
Menos	Excepte o Menys	26'7	73'3	88'6
Metro	Metre	56'7	43'3	88'6
Metxero	Encenedor	10'0	90'0	88'6
Mimat	Consentit	83'3	16'7	86'7
Mimos	Manyagues	13'3	86'7	41'4
Mono	Granota de treball	58'6	41'4	86'7
Munyeca	Canell	3'3	96'7	76'7
Novato	Novell	20'0	80'0	76'7
Pajarita	Corbatí	13'3	86'7	53'3
Palillo	Escuradents	13'3	86'7	66'7
Palma	Palmell	41'4	68'6	54'6
Palomitas	Crispetes	13'3	86'7	88'6
Pana	Pallissa	10'0	90'0	76'7
Papilla	Farinetes	30'0	70'0	86'7
Partxe	Pedàç / Pegat	21'4	78'6	43'3
Passillo	Passadís	23'3	76'7	61'4
Patada	Cossa / Guitza	26'7	73'3	96'7
Patós	Maldestre	80'0	20'0	86'7
Peluqueria	Perruqueria	11'4	88'6	34'6
Pepino	Cogombre	21'4	78'6	48'6
Per lo menos	Almenys	30'0	70'0	70'0
Petxuga	Pit	33'3	66'7	61'4
Pico	Escaig	28'6	71'4	88'6
Pillar *	Agafar o Entendre	20'0	80'0	61'4

<i>Barbarisme</i>	<i>Forma estàndard</i>	<i>% de gent que no el reconeix</i>	<i>% de gent que el reconeix</i>	<i>% d'ús</i>
Pinyar-se-la*	Caure	10'0	90'0	90'0
Pirar *	Marxar	20'0	80'0	81'4
Pistatxo	Festuc	23'3	76'7	91'4
Plaç	Termini	81'4	18'6	96'7
Pluma	Ploma	23'3	76'7	30'0
Policial	Policíaca	71'4	28'6	71'4
Pronunciació	Pronúncia	93'3	6'7	93'3
Pues	Doncs	23'3	76'7	53'3
Puesto	Lloc	6'7	93'3	53'3
Quartelillo	Caserna	16'7	83'3	76'7
Quinta, sexta, ...	Cinquena, sisena, ...	31'4	68'6	56'7
Raro	Rar, Estrany	56'7	43'3	91'4
Rato	Estona	6'7	93'3	80'0
Relleno	Farciment o farcit	8'6	91'4	36'7
Rilar-se *	Espantar-se	10'0	90'0	66'7
Robo	Estafa	13'3	86'7	46'7
Roçar	Fregar	63'3	36'7	73'3
Sello	Segell	21'4	78'6	60'0
Sentar-se	Seure	20'0	80'0	23'3
Siesta	Migdiada/Becaina	23'3	76'7	56'7
Som dilluns	És dilluns	63'3	36'7	73'3
Sombra	Ombra	40'0	60'0	46'7
Susto	Esglai, ensurt	23'3	76'7	84'6
Tabaco	Tabac	26'7	73'3	90'0

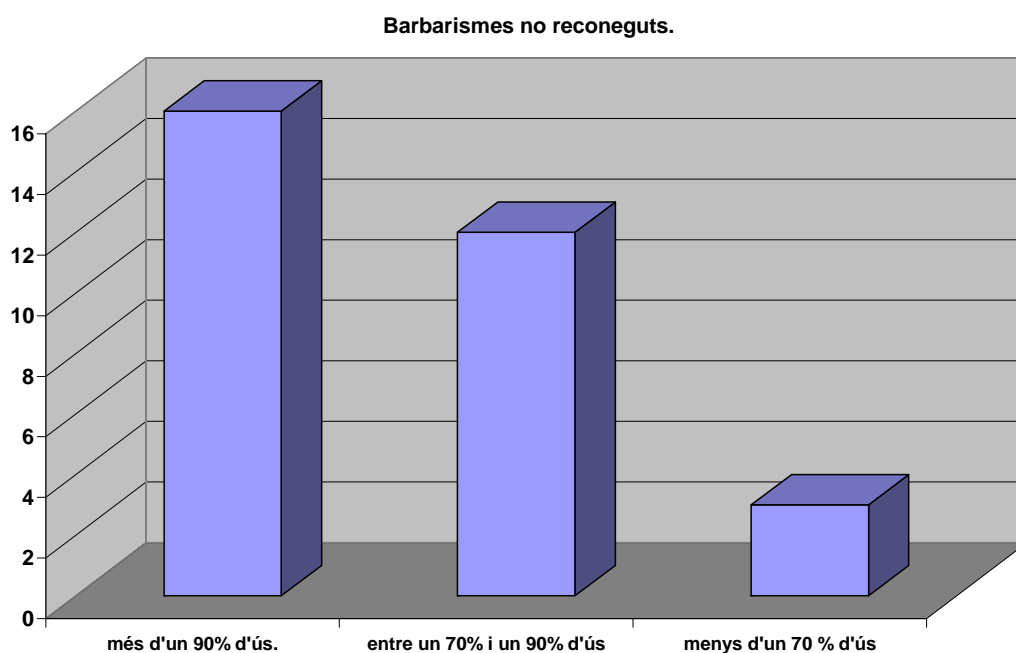
<i>Barbarisme</i>	<i>Forma estàndard</i>	<i>% de gent que no el reconeix</i>	<i>% de gent que el reconeix</i>	<i>% d'ús</i>
Tamany	Mida	100'0	0'0	100'0
Tanteig	Tempteig	81'4	18'6	81'4
Tens que + Verb	Has de + Verb	53'3	46'7	66'7
Terremoto	Terratrèmol	10'0	90'0	26'7
Tiet	Oncle	81'4	18'6	100'0
Tiros	Trets	36'7	63'3	61'4
Tocino	Cansalada	41'4	58'6	41'4
Toque	Toc d'atenció	1'4	98'6	70'0
Tormenta	Tempesta	31'4	68'6	60'0
Tots els dies	Cada dia	83'3	16'7	88'6
Tràfic	Trànsit	16'7	83'3	41'4
Trago	Glop	10'01	90'0	53'3
Traumar	Traumatitzar	33'3	66'7	66'7
Tubo	Tub	40'0	60'0	66'7
Vago	Gandul	20'0	80'0	73'3
Vaia *	Quin/Quina	0'0	100'0	86'7
Vale	D'acord	18'6	81'4	88'6
Vantatge	Avantatge	20'0	80'0	23'3
Venir a cuento	Venir al cas	18'6	81'4	91'4
Xàndal	Xandall	11'4	88'6	34'6
Xarco	Bassal	3'3	96'7	6'7
Xiste	Acudit	11'4	88'6	30'0
Xungo *	Difícil	11'4	88'6	81'4

A més a més, notem la influència de la llengua castellana en utilitzar els gentilicis. Així doncs, diem alacantí enlloc d'alicantí, aleman en comptes d'alemany, bosni enlloc de bosnià, brasileny i no brasiler, madrilenyo en comptes de madrileny, xino i no xinès,...

Una vegada la taula ha estat realitzada, he observat que les diferències pel que fa al reconeixement i l'ús de cada un dels barbarismes són molt variables. En total n'he recollit cent noranta, i la gràfica següent expressa quants d'aquests són reconeguts per més de la meitat dels enquestats i quants no.

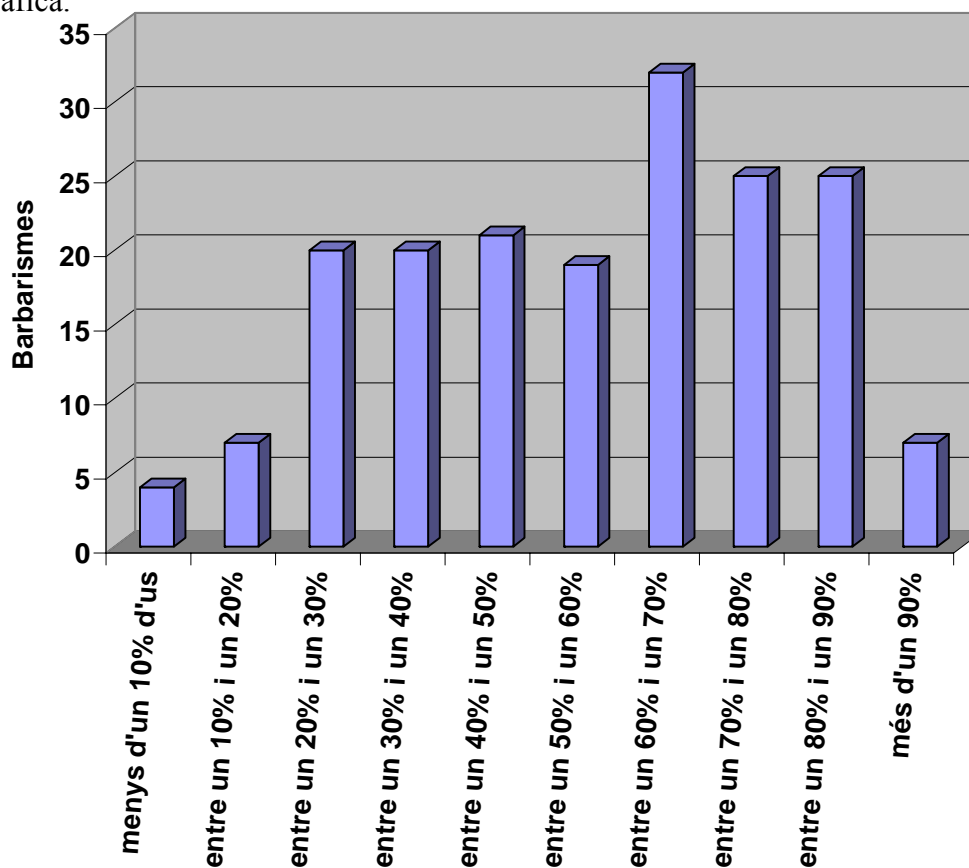

D'entre el 15 % de barbarismes que no són reconeguts per la majoria, he representat el percentatge d'ús, és a dir, de persones que l'utilitzen en situacions corrents.

Un 39% dels mots classificats són utilitzats normalment per més de noranta de cada cent joves palafrugellencs. Cal destacar que els mots “tamany” i “tiet”, formen part del lèxic recurrent de tots i cada un dels enquestats.

Amb el 85% de barbarismes restants, he fet el mateix, resultant finalment aquesta gràfica.

Aquesta gràfica reflexa que tot i que molts dels barbarismes són reconeguts per la majoria, una proporció elevada els utilitza conscientment. Recordem que això en un context culte gairebé no es produeix mai.

Cal destacar de la llista els mots assenyalats amb un asterisc, que són els que s'utilitzen en un context menys formal. Tot i ser reconeguts per a gairebé tots els enquestats, són els mots que més joves inclouen en el seu vocabulari.

2.3.Morfologia:

2.3.1.Definició

Definim amb la paraula “morfologia” aquella part de la gramàtica tradicional que estudia les formes dels mots, independentment de les seves relacions o funcions dins la frase o oració.

També estudia els mecanismes de generació de paraules així com la categoria d'aquestes, partint de la informació aportada pels morfemes lèxics o gramaticals.

2.3.2.Característiques morfològiques

2.3.2.1.Els determinants

*Alguns determinants possessius canvien el gènere, deixant de coincidir així amb el nom al qual acompanyen.

Exemples: La meu mare (i no “la meva mare”)
 A ca teu (i no “a casa teva”)

*Canvien el gènere tots els determinants que acompanyin la paraula “fred”, que per als palafrugellencs, és femenina. (Molta fred, tanta fred, la fred, una fred, ...)

*No apostrofem, en la llengua oral, l'article femení singular quan la paraula que el seguís comença en I o U tòniques.⁵

Exemples: La última (i no “l'última”)
 La Índia (i no “l'Índia”)

*Mai, per a noms propis, utilitzem l'article “el”.

⁵ Recordem que la norma general diu que no s'apostrofen les paraules que comencen en I, U, HI, HU àtones.

2.3.1.2. *Pronoms.*

*Afegim la forma “te” en alguns casos on no hi hauria de ser.

Exemples: On te vas? (i no “on vas?”)
 Estàs imitant-te-me (i no “imitant-me”)

*Substituïm les formes “em” o “et” per les formes “me” i “te” també quan no van darrere el verb.

Exemples: Què te passa? (i no “què et passa?”)
 Me pregunta on te sóc (i no “em pregunta on sóc)
 Me sembla bé (i no “em sembla bé”)
 Te fa res? (i no “et fa res?”)

*Fem servir la forma “em” enlloc d’apostrofar el pronom en alguns casos molt concrets.

Exemple: Em agrada [əmgɾáðə] (i no m’agrada)⁶

*Utilitzem la forma “lo” enlloc de la forma correcta del pronom, que seria “el”.

Exemples: Lo que passa (i no “el que passa”)
 Lo mateix (i no “el mateix”)

3.2.1.3. *Verbs*

*Acabem amb –t les formes de la primera persona del present d’indicatiu.

Menjot (i no “menjo”)
 Parlot (i no “parlo”)
 Defensot (i no “defenso”)
 Pensot (i no “penso”)

⁶ Cal dir que només ho diuen poques persones i d’una edat elevada. No és gaire corrent sentir-ho.

*La primera i segona persona del plural del present d'indicatiu dels verbs "riure" i "dir", la conjuguem amb una "g" intercalada, quedant la forma de la manera que reflexen els exemples següents:

Nosaltres riguem per tonteries.

Vosaltres sempre digueu la veritat.

*Modifiquem algunes formes no personals de verbs com els que trobem a continuació:

Corrint (i no "corrent")

Embrutert (i no "embrutat")

*El verb creure pateix una modificació en les formes del pretèrit imperfecte d'indicatiu.

Jo crevia, tu creviessis, ell crevia, nosaltres creviem, vosaltres creviéu, ells crevien.

(i no "crèia, crèies, crèia, crèiem, crèieu, crèien")

*Els verbs que presenten una consonant velar en l'arrel haurien de fer la primera persona del singular del present d'indicatiu acabada en -c. No obstant, els palafrugellencs l'acabem en -eixot.

Reconeixot (i no "reconec")

Desapareixot (i no "desaparec")

*Alguns verbs presenten una modificació fonètica en la primera persona del singular del present d'indicatiu. Moltes d'aquestes modificacions vénen condicionades pel castellà:

[túsut] (i no [tósu])

[ɔδjut] (i no [uδíu])

[κɔpjut] (i no [kupíut])

[téhκə] (i no [táhκə])

[érəts] (i no [érəs])

*No concordem el participi en els casos que el nucli del sintagma nominal és un nom femení. Si a més és plural, tampoc es produeix la concordança pel número.

Ja he rebut la carta. L'he rebut. (i no "l'he rebuda")
 Ha fet suggerències. Els ha fet. (i no "les ha fetes")
 He interpretat les enquestes. Les he interpretat (i no "les he interpretades")

*Substituïm en les formes del pretèrit perfet perifràstic el "vam" per la forma "vem"

[bémná] (i no [báməná])
 [béməstá] (i no [báməstá])

*El verb anar és modificat en el condicional i en el futur simple d'indicatiu.

[iríəm] (i no [əniríəm])
 [irá] (i no [əniirá])

*Utilitzem preferiblement les formes dels gerundis "tinguent" i "siguent" enlloc de "tenint" i "sent", sent ambdues acceptades pel diccionari de la llengua catalana, però també acabem en -guent moltes formes incorrectes.

[əpəɾɛɣén] (i no [əpəɾ]én)
 [səpiɣén] (i no [səβén])
 [əstiɣén] (i no [əstán])

3.2.1.4.Preposicions

*Afegim la preposició "en" en alguns dels sintagmes precedint la preposició "a".

En a mi (i no "a mi") [ənəmi]
 En a l'època (i no "a l'època") [ənəlépukə]
 En a el mar (i no "al mar") [ənəlmár]

*Precedim la preposició “sense” de la seva oposada: amb.

Pa amb sense tomata (i no “pa sense tomàquet)
Amb sal o amb sense? (i no “amb sal o sense?”)

*Precedim la conjunció però amb la preposició amb.

Avui sí amb però demà no. (i no “avui sí però demà no)

*Substituïm “a” per “de” en l’expressió “a vegades”. Quedant doncs transcrit:
[dəβəγáðəs]

3.2.1.5.Adjectius

*Encara que no siguin correctes les formes en femení de molts adjectius, per als palafrugellencs és un recurs recurrent. Així doncs utilitzem sovint mots com: feliça, intel·ligenta, “capaç”. Són vulgarismes perquè no existeix tal forma en femení.

2.4.Sintaxi

2.4.1.Definició

S'anomena sintaxi aquella part de la gramàtica tradicional que estudia les relacions o funcions dels mots en la frase o oració.

També estudia els mecanismes de generació d'oracions i frases. A més, analitza quina funció fa cada sintagma dins d'aquestes i determina quines combinacions són permeses per la llengua així com quins nexes s'utilitzen per estructurar i unir proposicions entre elles.

2.4.2.Característiques sintàctiques.

*El pronom quantitatiu POC, esdevé un adverbí que els palafrugellencs utilitzen per fer la negació.

Poc ho sé. (i no “no ho sé”)

*També la negació es complementa gairebé sempre amb l'adverbí PAS.

Poc ho sé pas. (i no “no ho sé”)

*A vegades hi afegim la conjunció “que” tot darrere.

En a ella poc que l'he vist pas (i no “a ella no l'he vista”)

*A vegades trobem elipsis de conjuncions.

Vagi bé (i no “que vagi bé”)

3.ESTUDI SOCIOLINGÜÍSTIC

3.1.Conceptes bàsics

3.1.1.Llengua i parla

LLENGUA:

Una llengua o idioma és un sistema de comunicació verbal propi d'una comunitat humana. Tot i que sovint es consideren erròniament sinònims, no és el mateix una llengua que el llenguatge. Mentre que el llenguatge és la capacitat de l'ésser humà de comunicar-se utilitzant un sistema de signes, la llengua és precisament la representació particular d'aquesta capacitat.

Tota llengua intenta representar el món mitjançant les paraules i la seva combinació en frases. Les regles de combinació, la formació de nous mots i el que ells signifiquen, són l'objecte d'estudi de la lingüística. Les llengües naturals⁷, a diferència de les artificials o llenguatges formals, presenten sovint ambigüitats, ja que reflecteixen la manera de veure el món d'un grup de parlants.

No hi ha cap definició acceptada universalment per decidir què és una llengua i què no ho és. És per això que la taxonomia de les llengües és sovint conflictiva i polèmica. En el cas de la diferenciació del valencià i el català la polèmica tan sols existeix a nivell polític, ja que tota la comunitat científica està convençuda que és una mateixa llengua. Aquestes polèmiques sovint tenen l'origen en la identificació de llengua i en el sentiment nacional.

PARLA:

La parla és l'ús individual que cada persona fa de la seva llengua. En aquesta caracterització hi intervenen diferents factors. Entre ells l'edat, el sexe, l'estat d'ànim, l'ocupació, etc.

⁷ Variació de la llengua amb finalitats comunicatives i que solen incloure sorolls o gests.

Segons Saussure, la parla s'oposa a la llengua com a sistema de signes. Es tracta d'un acte individual, i les llengües, per contra, són fenòmens socials, generals, col·lectius i propis dels grups que les utilitzen.

Quan trobem certes característiques comunes en unes llengües d'un lloc concret però sense que arribin a ser un dialecte, se les considera parles locals.

Convé distingir dos elements de la parla:

-Les combinacions per les quals el subjecte parlat utilitza el codi per expressar la seva opinió personal.

-El mecanisme psicofísic que li permet exterioritzar combinacions fonètiques

És la parla que fa evolucionar a la llengua, ja que les impressions rebudes al sentir als demés parlant, modifiquen els nostres hàbits lingüístics.

La llengua és necessària perquè la parla sigui intel·ligible i produeixi tots els seus efectes, però aquesta és necessària també perquè s'estableixi la llengua.

3.1.2. Variacions de la llengua

Segons les característiques dels parlants, que podrien ser des de l'edat fins al grup social al que pertanyen passant per l'origen geogràfic, i també segons les condicions concretes de cada situació de comunicació, el català que s'escriu, i encara més el que es parla, varien notablement. Aquest fenomen s'anomena variació lingüística, des del punt de vista de la qual es distingeixen varietats de la llengua que poden ser de tres tipus:

*Socials. Certs grups socials adapten la llengua general a la seva particular manera de ser i a les seves necessitats expressives, sigui per diferenciació de classe, generacional, professional, etc.

*Funcionals. S'anomenen també registres. Reflecteixen la capacitat de la llengua per adequar-se al nivell de formalitat que cada context concret requereix.

*Geogràfiques: Se solen anomenar **dialectes**, i són les variants de la llengua comuna a tots els territoris que integren el domini lingüístic.

DIALECTE:

Un dialecte és una variació d'una llengua, parlada en una certa àrea geogràfica. El nombre de parlants, i l'àrea mateixa, poden ser de qualsevol grandària. Un dialecte d'una àrea gran pot tenir molts subdialectes, i, alhora, un subdialecte pot tenir subsubdialectes i parlars, i així successivament. Els dialectes també poden procedir de l'evolució in situ d'un idioma anterior, aleshores es parla de dialecte constitutiu. Per contra, si el lloc on es parla un dialecte no és el de la seva formació es parla de dialecte consecutiu.

El concepte de dialecte es distingeix del de sociolecte, pel fet que aquest és una varietat d'un idioma parlada per un cert estrat social, així com un cronolecte és la varietat d'un grup generacional o la varietat d'un període històric. Totes tres varietats, però, tenen en comú que són varietats d'un grup i, dins ell, d'una persona. El conjunt de varietats amb què s'expressa cada persona, dialectals o no, inclosos els trets personals, formen el seu idiolecte.

L'abast de la llengua catalana. (viquipèdia)

3.1.3. Les variants geogràfiques del català.

El català és una llengua romànica parlada per gairebé 9 milions i mig de persones al món. La gran majoria viuen a Catalunya, al País Valencià, a les Illes Balears, a Andorra, a la Franja de Ponent (Aragó), a l'Alguer (Sardenya), als Pirineus Orientals, i a Carxe, un territori de Murcia poblat per valencians.

Territoris on la llengua té estatus oficial

Territori	L'entén	La sap parlar
Catalunya	6.502.880	5.698.400
País Valencià	3.448.368	2.407.951
Illes Balears	852.780	706.065
Andorra	62.013	57.395
Alguer	34.525	26.000
TOTAL	10.900.566	8.895.811

DIVISIÓ DIALECTAL:

Els dialectes del català no es poden delimitar amb exactitud perquè entre l'un i l'altre hi ha una franja de transició, com en la zona dels dialectes constitutius també hi ha dialectes de transició cap a llengües veïnes, com el ribagorçà i, sobretot el parlar de Benasc, cap a l'aragonès, i el parlar capcinès, dins el català septentrional, cap a l'occità. A més a més, cap dialecte no és del tot uniforme: qualsevol dels que hi ha es pot subdividir en diversos subdialectes.

Atenent al que hem dit, la llengua catalana es pot subdividir en dos blocs dialectals. Atesa, però, la relativa poca variació dialectal dins el català i la importància en la consciència dels parlants del principal tret que separa els dos blocs, la neutralització o no de la a àtona, tothom ha parlat només de dos dialectes, oriental i occidental, en comptes de dos blocs. Cada un d'aquests blocs inclou molts dialectes. L'occidental inclou el lleidetà, el tortosí i el valencià, i per altra banda, en l'oriental hi destaquen el balear, el rossellonès i el central.

La divisió dialectal catalana. (viquipèdia)

El català parlat a Palafrugell s'inclou dins el bloc oriental, (ja que aquí es neutralitzen les vocals àtones) més concretament dins del català central.

El català central és el més important des del punt de vista demogràfic. Com que a més a més s'hi localitzen els principals mitjans de comunicació, és el dialecte que més influeix en la configuració de la llengua estàndard.

Hi ha dialectes desapareguts, com el menorquí de Fort-de-l'Eau (Algèria), i el català de la burgesia i les classes altes de les principals ciutats de Sardenya i Sicília, i de Nàpols, dels quals queden restes en el sard, el sicilià i el napolità, no sempre identificades com a

tals pels lingüistes. També es pot considerar un "dialecte parcial" del català, o de transició cap al castellà, el murcià o panotxo, que es caracteritza pel seu substrat català, procedent de la colonització a partir de la conquesta del Regne de Múrcia per Jaume I i de la posterior annexió de la part septentrional al de Regne de València.

Un cas especial és el de la interferència entre dialectes no fronterers per repoblació amb mallorquins al sud del País València a l'edat moderna, que ha donat el parlar salat meridional.

LLENGUA ESTÀNDARD:

En oposició als dialectes, d'abast limitat, hi ha la llengua estàndard, que és la varietat que es codifica per als usos públics més formals i generals (per exemple, l'estàndard escrit) i que està, doncs, més aviat relacionada amb els registres.

Totes les varietats, dialectals o no, poden distingir-se no sols pels seu lèxic, sinó també per diferències en la gramàtica (morfologia i sintaxi), la fonètica i la prosòdia⁸.

No obstant això, una llengua pot tindre més d'una varietat estàndard o normativa, com és el cas de l'anglès, en el qual tenim diferent ortografia i vocabulari estàndard per a l'anglès britànic, l'anglès americà i l'anglès de l'Índia. Tots ells es consideren variants estàndards i, per tant, correctes, de la mateixa llengua. Aquest tipus de llengües s'anomenen llengües pluricèntriques.

En el cas del català s'ha parlat alhora de l'existència d'un estàndard policèntric i d'un estàndard composicional⁹. L'estàndard català és composicional per la voluntat del seu autor, Pompeu Fabra, de crear una llengua nacional, perquè en la majoria d'aspectes s'ha adoptat per a l'ús general una solució que havia arribat a ser pròpia d'una part del territori, com és el cas de l'ortografia, basada en la fonètica del català occidental. També

⁸ part de la gramàtica que ensenya la recta accentuació i pronunciació dels mots.

⁹ Existeixen dos estàndards per a la llengua catalana, el regulat per l'Institut d'Estudis Catalans, tenint com a centre l'ortografia establerta per Pompeu Fabra amb els trets característics del català central més aproximat al de Barcelona no influenciats pel castellà, i el regulat per l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, centrada en l'estandardització del valencià prenent com a base les Normes de Castelló, o sigui, l'ortografia de Pompeu Fabra però més adaptada a la pronúncia del català occidental i als trets que caracteritzen el dialecte valencià.

és el cas, en general, de la fonètica (guaita, guaitar, home i no *goita, *goitar, *homo), amb l'excepció del vocalisme àtom (trobaré) i de la vocal tònica procedent de la E llarga i la I breu del llatí (ceba), en què en cada gran dialecte s'admet en la llengua formal o estàndard la solució pròpia. Aquests dos aspectes, però, no són problemàtics perquè pròpiament no hi ha alternatives excloents: les correspondències entre els dialectes són sistemàtiques, no afecten l'ortografia i no entrebanquen gens la comprensió mútua, perquè cada solució prové d'una etapa diferent de l'evolució.

LLENGUA MINORITÀRIA:

Llengua minoritària és un terme de la sociolingüística utilitzat per a fer referència, dins d'un territori determinat, a la situació que ha portat a l'anormalitat lingüística i a passar a ser minoritaris els parlants d'una llengua anteriorment més generalitzada¹⁰.

El procés que ha portat a la situació de minoria de la llengua és el resultat de la substitució lingüística en determinats grups socials motivat per causes intrínseques o extrínseques.

El concepte de llengua minoritària té un cert sentit pejoratiu respecte al concepte de llengua majoritària.

Segons el marc de referència que es faci servir, varia la manera de veure la situació d'una llengua determinada. Per exemple a Papua Nova Guinea es parlen 800 llengües diferents totes elles minoritàries a escala estatal, però poden ser majoritàries a escala local.

Segons el president de l' Institut d'Estudis Catalans Manuel Castellet la llengua catalana no és una llengua minoritària, ja que la parlen la majoria dels habitants dins el seu territori, però potser una llengua minoritzada.

¹⁰Cal no confondre el concepte amb el de **llengua minoritzada**, que encara es manté com a llengua de la majoria de la població encara que es trobi en una situació d'anormalitat lingüística. Ni tampoc amb el de **llengua amenaçada**, que és aquella que mostra símptomes intrínsecs o extrínsecs d'estar en procés d'extinció.

3.1.4.Fenòmens sociolingüístics.

La sociolingüística s'ocupa dels conflictes entre dues llengües en contacte. Tractarem el bilingüisme i la diglòssia, dos fenòmens delicats. Semblants però amb diferències notables alhora.

BILINGÜISME:

Bilingüisme és un terme que fa referència a l'existència de dues llengües en un individu o un grup social.

A la pràctica el bilingüisme no és un fenomen de la llengua, sinó del seu ús.

La psicologia i la pedagogia estudien les conseqüències del bilingüisme en la formació de l'individu ja sigui per viure en un territori amb llengües en contacte o pel coneixement i ús de dues llengües a través del seu estudi.

En matèria de política o de normalització lingüística el bilingüisme pot tenir funcions diferents; així, en països amb dues llengües en contacte, el foment del bilingüisme pot ésser útil per comportar la pèrdua d'ús d'una de les llengües. L'altre cas, és el que s'estableix en una situació relativament estable implantant la cooficialitat lingüística dins un bilingüisme oficial amb voluntat d'igualtat.

Hi ha teories que veuen el bilingüisme com una situació transitòria que porta a la llarga a l'abandonament d'una de les llengües i es cita com exemple el cas dels ibers que malgrat l'existència de monedes i altres evidències de bilingüisme van acabar llatinitzant-se i actualment no es pot desxifrar la llengua ibera.

En el cas de la llengua catalana el procés d'adquisició de les dues llengües ha comportat adquirir el coneixement també de la llengua castellana per part de pràcticament la totalitat de la població catalanoparlant i el procés invers per part d'una gran part de la població castellanoparlant.

La situació sociolingüística de les zones bilingües sovint es difícil de comprendre en zones monolingües així certa part de la població pensa que l'ús de la llengua pròpia només es fa per importunar o per discriminar.

Els grups socials bilingües no ho solen ésser de manera homogènia ja que es donen moltes diferències individuals en el grau de competència lingüística.

DIGLÒSSIA:

És un terme reservat per definir un ús d'una llengüa caracteritzat per la percepció d'inferioritat d'aquesta. La diglòssia és una situació que es dona quan, en una societat determinada, hi ha dues llengües relacionades de forma propera, una de prestigi alt, que s'utilitza generalment pel govern i en textos formals, i una de prestigi més baix, que és normalment la llengua vernacle parlada. El llenguatge de prestigi alt tendeix a ser el més formalitzat.

La situació sociolingüística és formalment de diglòssia quan la llengua dominada és majoritària en els estrats amb menys poder i prestigi de la societat, mentre que l'altra és pròpia de la classe o grup dominant, així com de l'exercici del poder administratiu.

Els membres de la classe inferior poden o bé acceptar que les llengües tenen funcions diferents i utilitzar-ne una o altra segons la situació, o bé emprendre un procés de naturalització cap a la llengua dominant, assumint-la per a totes les situacions i emprant la llengua dominada només de manera residual. En aquestes situacions, la transmissió intergeneracional de la llengua dominada sempre és complicada i perd parlants a cada generació.

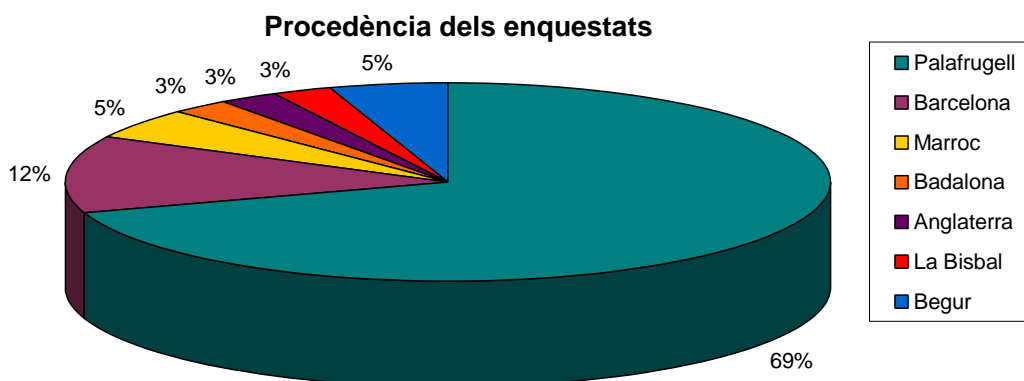
Es produeix un conflicte lingüístic cada vegada que els parlants de la llengua dominada volen transcendir els límits imposats i normalitzar-la perquè ocupi el mateix lloc que la llengua dominant.

3.2. Els parlants opinen.

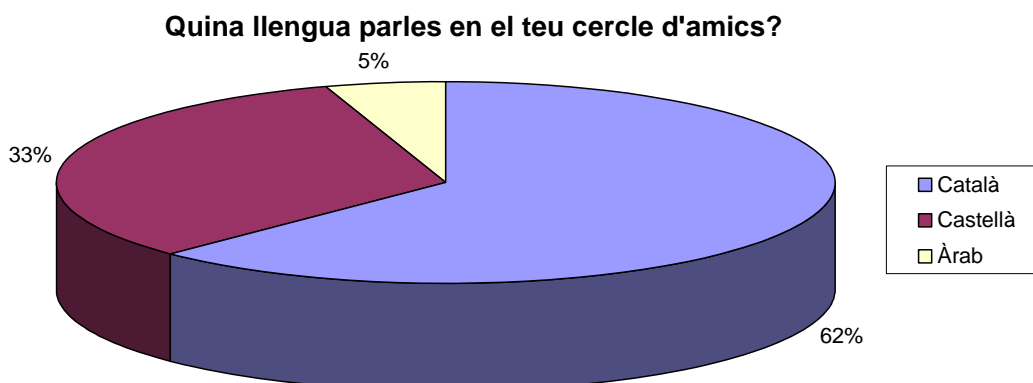
Les enquestes que he realitzat a tota una colla de joves palafrugellencs m'han permès arribar a una sèrie de conclusions que començaré a exposar a continuació.

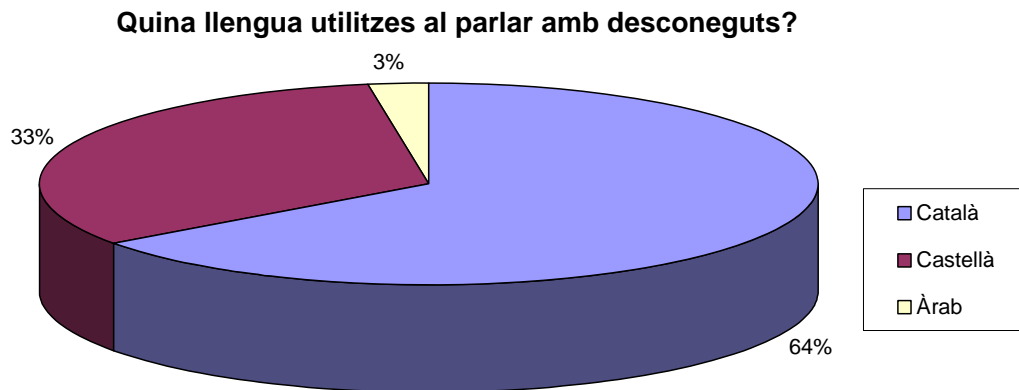
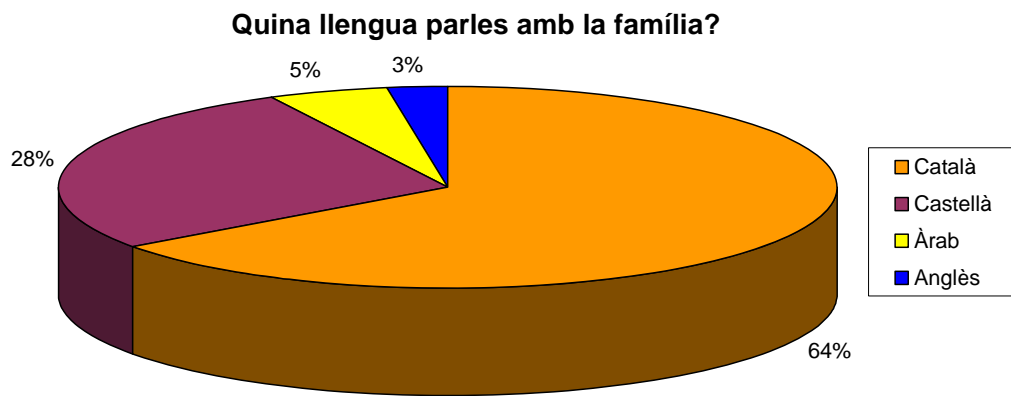
Cal dir abans que les persones enquestades han estat escollides totalment a l'atzar, són un total de quaranta, i l'única cosa que vaig mirar que tinguessin en comú obligatòriament va ser que visquessin aquí. Per tant, els llocs de procedència són diferents, l'edat oscil·la entre els 16 i els 30 anys, i ni la classe social ni cap altre factor influeixen en la tria.

El lloc de procedència dels enquestats queda reflexat en la gràfica següent.

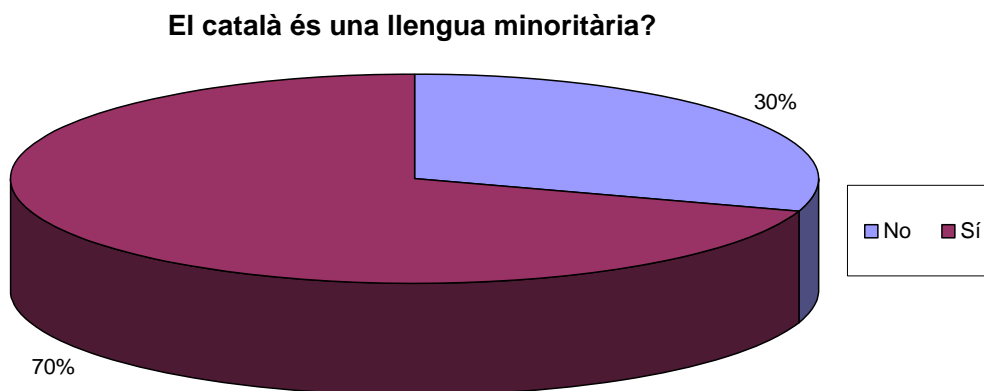

És evident que no tots els parlants tenen els mateixos hàbits ni utilitzen les llengües de la mateixa manera ni per als mateixos casos. Per això se'ls ha preguntat quins idiomes fan servir en cada situació. N'he escollit tres, les més representatives: el cercle d'amics i persones més properes, la família i per últim els desconeguts en situacions formals.

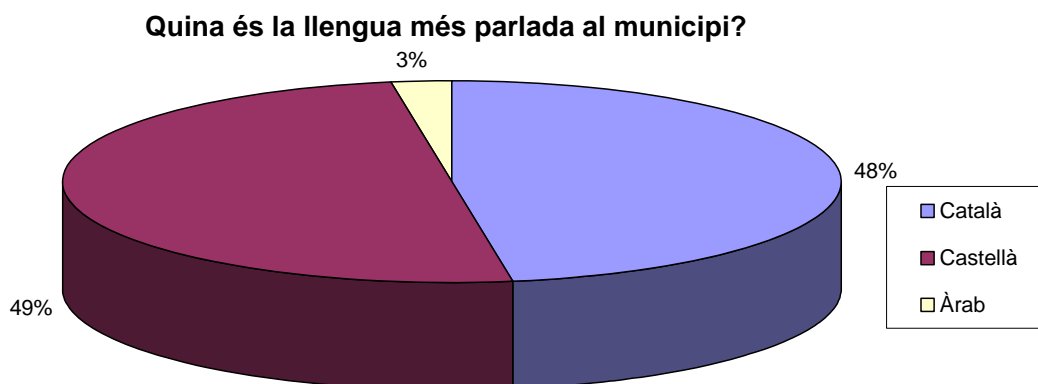

Una de les preguntes pretenia comprovar si els enquestats creien o no que el català fos una llengua minoritària. Cap d'ells ha deixat la pregunta sense respondre, i els resultats han estat els següents:

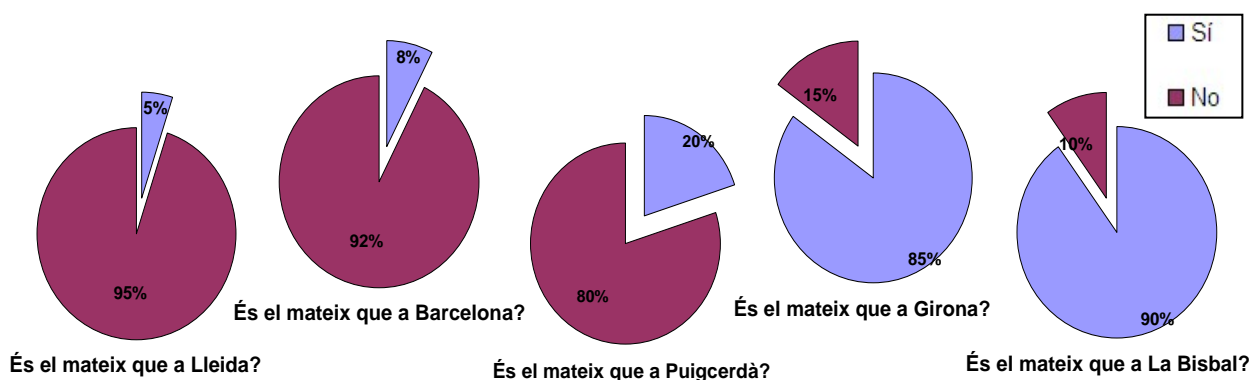
Així doncs, un 70% dels palafrugellencs es contraposen al punt de vista de Manuel Castellet, segons el qual la llengua catalana no és una llengua minoritària.

Una altra pregunta realitzada a les enquestes demanava als palafrugellencs quina era la llengua que creien que es parlava més al poble. Les respostes han estat equilibrades aquesta vegada:

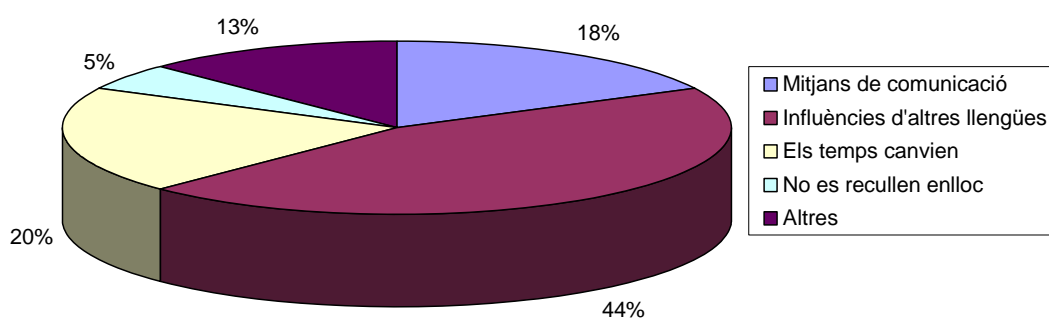
El nombre de parlants que creuen que és el català la llengua que més palafrugellencs utilitzen, varia gairebé inapreciablement en referència als que opinen que la llengua dominant a Palafrugell és el castellà. No obstant, a les gràfiques anteriors el català predominava en l'àmbit més proper i també en les situacions formals. Un percentatge petit dels enquestats és partidari de que l'àrab ha agafat molta força, tanta com per ser la llengua dominant a la vila després de tots els fenòmens migratoris que hi ha hagut últimament.

La següent pregunta servia per saber quants dels palafrugellencs eren conscients de què existia aquest subdialecte. Se'ls ha preguntat si creien que el català que parlen ells és el mateix que parlen a altres contrades. Molt pocs han contestat que era diferent del que utilitzen els parlants de La Bisbal i de Girona. Veiem gràficament les respostes.

Aquests resultats demostren que realment poca gent és conscient de que les divisions subdialectals del català també afecten a la comarca i fins i tot al municipi. Gairebé tothom sap, però, que el dialecte nord-occidental és prou diferent, i que a Barcelona també utilitzen una variació notable del català que parlem aquí.

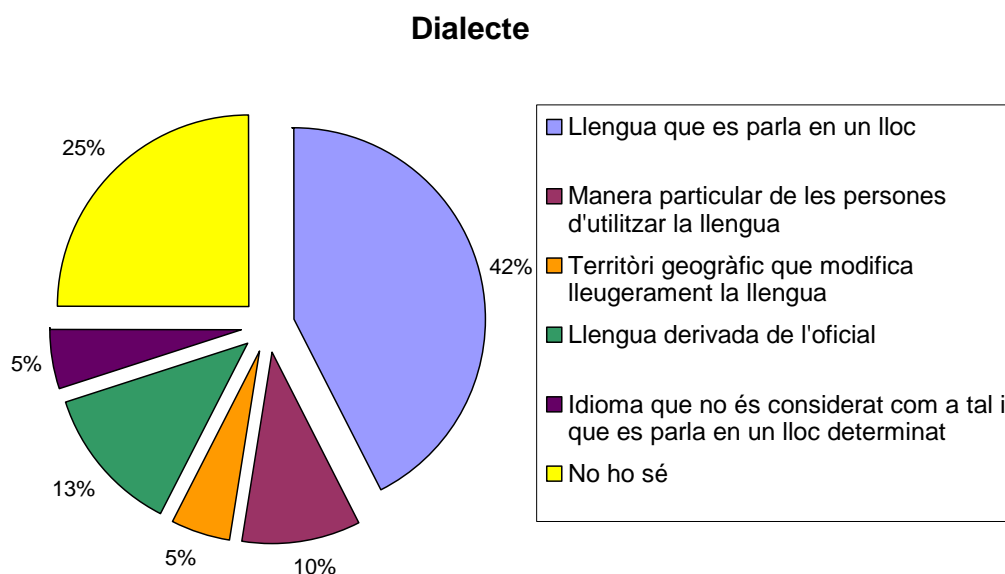
No obstant, amb la darrera pregunta el que es posava en dubte era si les paraules dialectals desapareixien amb el pas del temps. Un 73% ha respòs que sí, i el 27% restant que no. Se'ls feia també explicar breument el perquè de la seva resposta. Veiem-ne els resultats:

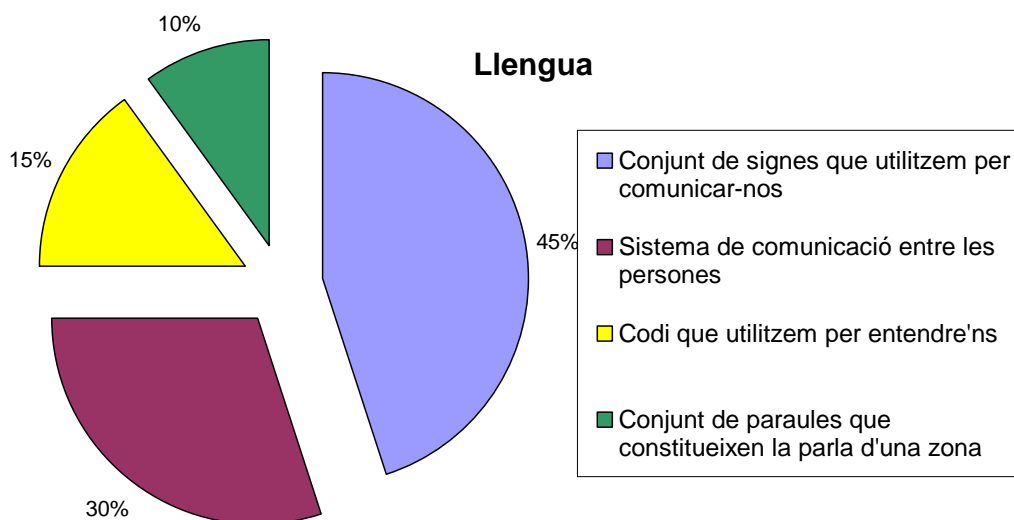
Gairebé la meitat dels enquestats responien que amb les influències de les llengües veïnes es perdien els mots tòpics de cada zona geogràfica. Un 20% opina que simplement tot canvia i la llengua s'adapta als nous temps i costums. Un 18% es basa en la força dels mitjans de comunicació. És potser la més raonable, ja que aquests utilitzen la llengua estàndard i els mots dialectals no hi són inclosos per res. Un 5% dels enquestats creuen que si les paraules dialectals es recollissin no s'anirien perdent a mida que passa el temps.

Cal afegir que al preguntar si creien que haurien de desaparèixer tothom va respondre que no, i la majoria dels palafrugellencs coincidien al pensar que els mots dialectals formen part de la cultura del municipi, i que deixar que es perdessin seria com deixar que es perdés una llengua.

La següent part de l'enquesta¹¹ consistia en que els joves definissin alguns dels conceptes esmentats en l'apartat anterior. Veiem-ne els resultats.

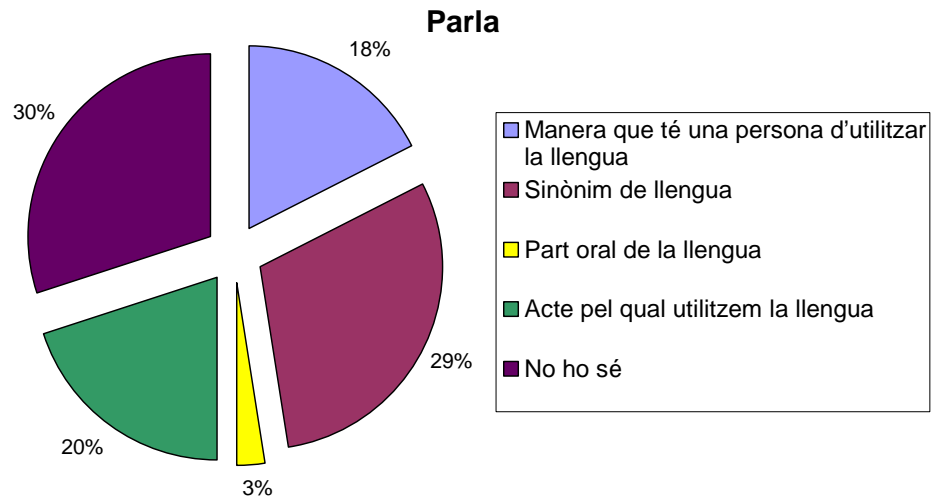

Malgrat una de cada quatre persones no saben el significat de la paraula dialecte, sembla que més de la meitat dels enquestats tenen una idea no gens equivocada del que són. No es pot pretendre amb una enquesta al carrer que surtin definicions perfectes, però sí que es veu qui coneix aquest concepte i qui no (sàpiga o no definir-lo)

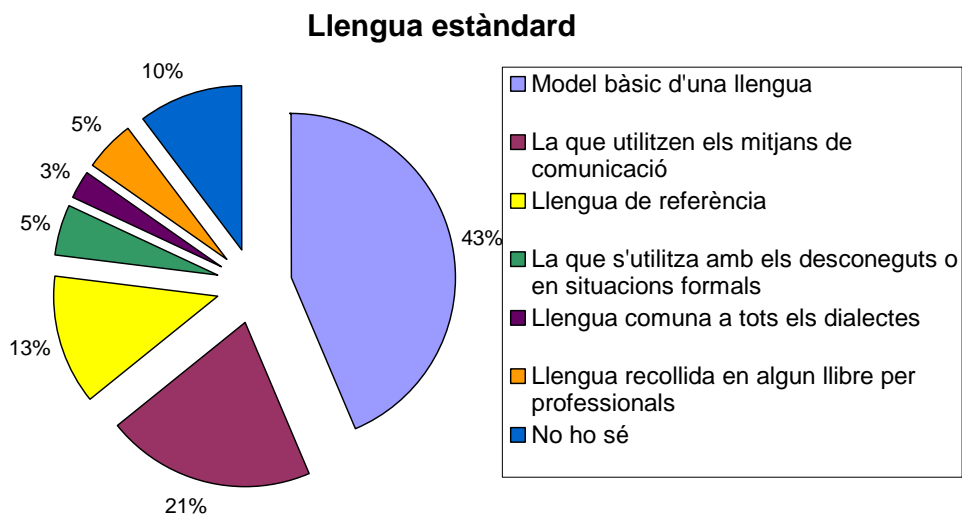

Podríem dir que tothom sap el que és una llengua, i que molts, a més, saben definir-la. M'agradaria ressaltar que cap dels enquestats ha utilitzat la paraula "idioma" per referir-s'hi, essent aquesta el sinònim més proper. A més, la gent utilitza molt més aquesta forma que pas la de "llengua" en les converses espontànies.

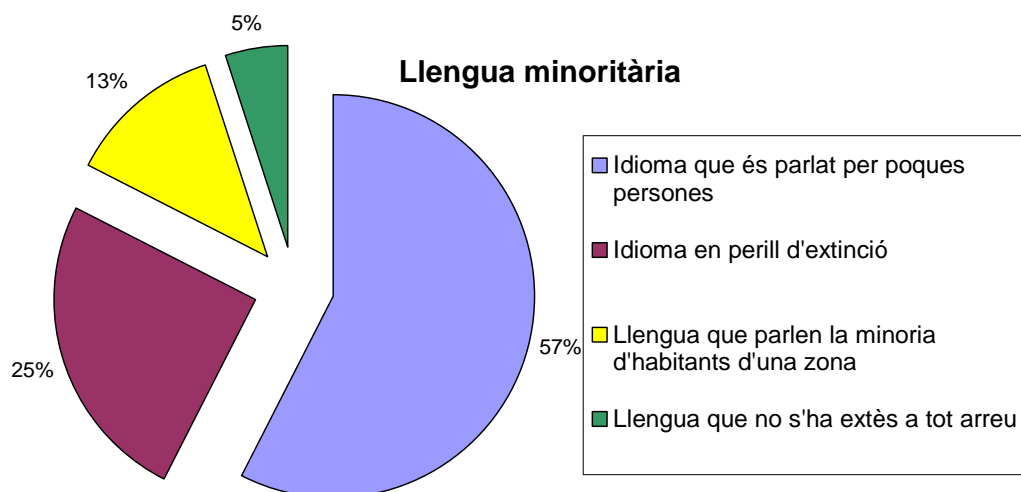
¹¹ Veure annex 4

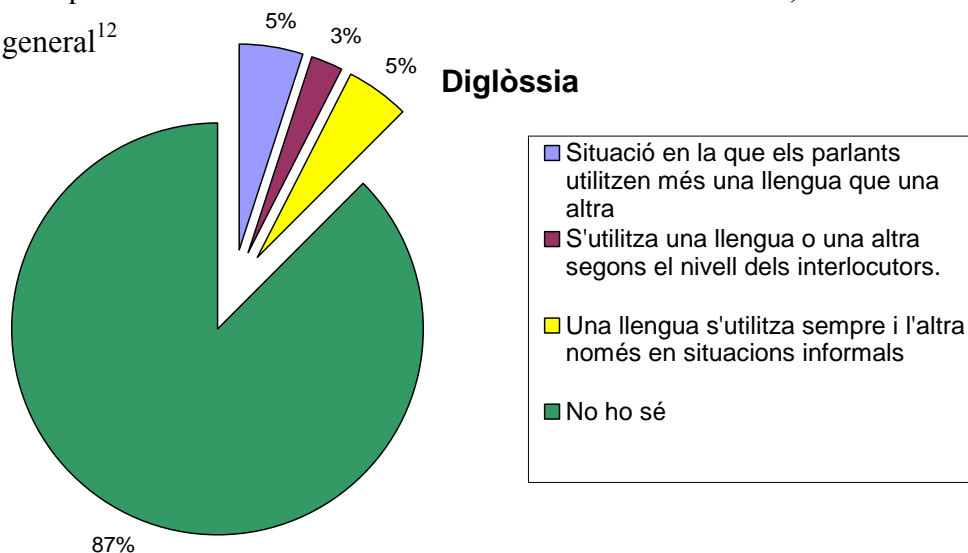
Podríem dir que més d'un 60% no coneix el significat literal de la paraula parla, perquè ni és la part oral de la llengua ni tampoc són sinònims.

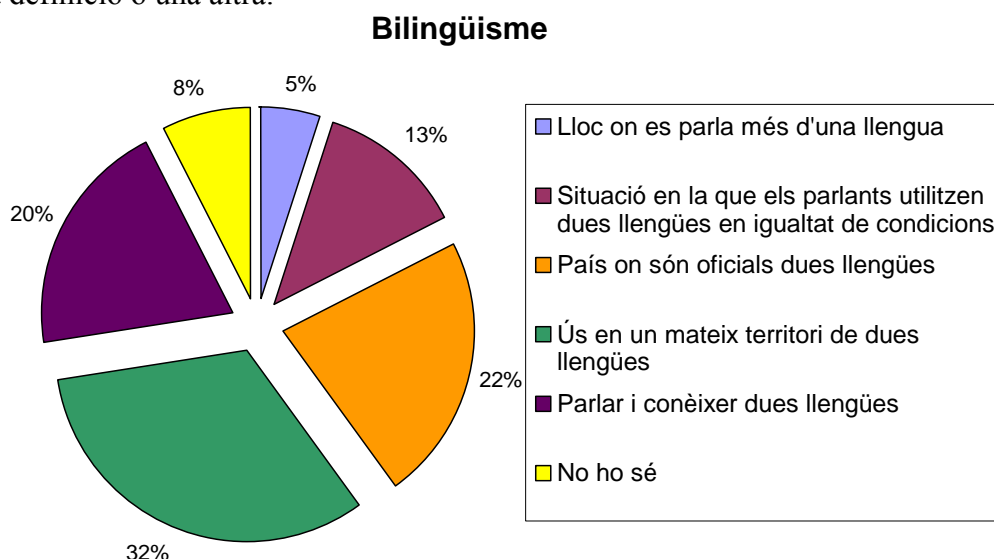
Veiem a la gràfica anterior que el concepte de llengua estàndard és conegut per la majoria. Tan sols un 10% no en saben res, però cap de les altres definicions denota que el qui l'ha proposada no conegui el significat que se li demanava.

El concepte de llengua minoritària tothom creu saber-lo, però ningú ha fet referència a una idea important, que és que per tal que una llengua sigui minoritària, prèviament havia d'haver sigut generalitzada. Així doncs, afirmar que és una llengua parlada per poques persones és molt relatiu, i si fos així només serien excloses d'aquest grup de llengües les de les potències mundials com ara l'anglès. De totes maneres un 13% dels enquestats sí que s'ha referit a la minoria dels habitants d'una zona, acostant-se a la definició general¹²

El concepte de diglòssia, com es pot veure a la gràfica, no és conegut per gairebé cap dels enquestats. Alguns en tenen una vaga idea però tots han dubtat abans de decidir-se per una definició o una altra.

I per acabar podríem dir que són pocs els parlants que no coneixen el concepte de bilingüisme, i que el 13% l'ha definit amb prou exactitud.

¹² Llengua que es troba en una situació d'anormalitat lingüística i la comunitat de parlants de la llengua ha esdevingut una minoria fruit d'un procés de substitució lingüística en determinats grups socials.

4.CONCLUSIONS

Elaborant aquest treball he vist que la llengua estàndard té menys coses en comú de les que m'imaginava amb la llengua que parlem al carrer. Realment, els resultats que més m'han impactat són els que he extret de la llista de barbarismes. Molts d'aquests, com hem vist, són reconeguts per gairebé la majoria i alhora són els més utilitzats. A més, són molt més abundants aquests que els mots dialectals.

Fer servir i potenciar la llengua estàndard té molts avantatges i també inconvenients. De la mateixa manera que és un efecte positiu el fet que tota l'àrea geogràfica que parla el català pugui entendre's a la perfecció (de fet, s'han intentat crear llengües a l'abast de tot el món com l'esperanto precisament per això), utilitzar la llengua estàndard i impulsar-la de la manera que ho fan els mitjans de comunicació empobreix tots els dialectes i els costums lingüístics de les zones més petites.

Sembla que el català, doncs, està subestimat pels parlants de Palafrugell. Encara que la majoria el parlen en tots els àmbits, una gran part dels enquestats creuen que a la vila l'ús del castellà predomina sobre el del català, que recordem que és considerada per un 70% una llengua minoritària.

Els palafrugellencs, a més a més, no són conscients de tenir un lèxic dialectal tan ric, i de fet, una de les preguntes que l'enquesta incloïa, els demanava dos mots dialectals, i només dues persones els van citar. En canvi, d'escriure barbarismes tothom se'n va fer un fart.

Malgrat tot, i com ja he dit unes pàgines enrere, la llengua s'ha d'anar adaptant als canvis de la societat. Per això crec que l'ortografia i les incorreccions aniran tenint menys valor cada vegada, i que a la llarga ens mourà allò més pràctic i no allò més correcte o més estètic.

Amb la principal dificultat que he tingut fent aquest estudi, hi he topat a l'hora d'elaborar les enquestes per conèixer l'ús que feien els vilatans dels barbarismes. El fet és que la llista d'aquests és infinita, i he hagut d'anar ampliant cada vegada més l'enquesta. Va començar sent d'unes deu línies i al final ocupava fulls sencers.

“Llengua” es un concepte abstracte que no ens arriba a commoure, el dialecte sempre ens el fem més nostre perquè en el fons tots pertanyem a un o altre, així com a un sector social concret. Les parles dialectals caldria respectar-les perquè, de fet, d'aquí en sorgeix el gruix de les paraules. Evidentment hi ha un nivell de parla familiar col·loquial, amb gent de confiança que és la que fem sovint i la que aprenem a les primeres etapes de la vida. Però la llengua (la llengua entre cometes) és el resultat de l'educació, aquest aprenentatge que tant ens costa d'adquirir. Tothom té una manera de parlar, una manera d'utilitzar els mots, d'enfadar-se, de cridar, de fer broma, de lluir-se, de fer el ridícul, de burlar-se, etc. Les paraules no s'obliden fàcilment. Sempre sabem, (més o menys) utilitzar-les, però tenim preferències; volem manifestar els sentiments, emocions, és a dir, de vegades no ens surten les paraules o senzillament ens traeixen.

Tothom aprèn a parlar, però ningú té el mateix domini de la llengua. Sembla que és fàcil; no és veritat. Ho he pogut comprovar a l'hora de demanar als enquestats que intentessin definir els conceptes sociolingüístics. Dominar la llengua vol paciència, anys d'estudi, lectura constant i potser dotar-la d'una mica d'ànima.

Els lingüistes fa anys que estudien i troben nous conceptes, nous mètodes i noves situacions que fan que la llengua es vagi perfeccionant cada vegada, intentant seguir el ritme que marca la societat. Tot i així, la gent es limita a utilitzar senzillament els mots que més s'acosten al que els preocupa, els entusiasma o els fa dubtar al llarg de la seva existència.

5.ANNEX 1

Les imatges següents mostren com realment la gent desconeix que no utilitza correctament la llengua.

La primera imatge és un cartell d'una fleca de la vila. La segona, la publicitat que l'ajuntament mateix va fer de la pista de gel de la Plaça de Can Mario. Cal dir, però, que aquesta va ser corregida més endavant.

6.ANNEX 2

Enquesta oral-

1-Quin nom és Pep?	(Josep)
2-Quan surt el sol, el dia...	(comença)
3-Vaig sopar _____ de patates.	(puré)
4-Esquemàtic és un derivat de...	(esquema)
5-No li agradava la conversa i va canviar de...	(tema)
6-Femení d'ell	(ella)
7-Ell _____ maco	(és)
8-Allò que posem a l'arròs a la cassola que s'assembla al calamar	(sèpia)
9-És la mare de la ciència	(paciència)
10-S'hi fa la missa	(església)
11-Si no et mous, t'estàs _____	(quiet)
12-S'aprofita, està amb tu per _____	(interés)
13-El posa nerviosa, el posa dels _____	(nervis)
14-No calia arribar a aquest _____	(extrem)
15-La margarita és una _____	(flor)
16-Que no és dolent.	(bo)
17-Ha marxat fa una _____	(estona)
18-Dies laborals que són festius perquè cauen entre dos festius	(pont)
19-Plou i fa _____	(Sol)
20-Que no estàs amb ningú, que estàs _____	(sol)
21-Últim dia de la setmana	(diumenge)
22-M'he fet un _____ amb les tisores	(tall)
23-És ros i amb els _____ blaus	(ulls)
24-Sis desenes	(seixanta)
25-És fruita i color	(taronja)
26-Posa l'oli a escalfar a la _____	(paella)
27-M'ha guixat amb un _____ permanent	(retolador)

7.ANNEX 3

Enquesta escrita-

1-Creus que el català és una llengua minoritària? Sí No

2-Quina llengua parles a casa? _____

Els familiars més directes són de Palafrugell? Sí No

3-Quina llengua parles al carrer amb la gent que coneixes? _____

4-Quina llengua utilitzes al parlar en situacions formals amb desconeguts? _____

5-Quina llengua utilitzes a la universitat/a l'institut? _____ No estudio

6-Quina llengua creus que es parla més al municipi de Palafrugell? _____

7-Creus que el català que parlem a Palafrugell és el mateix que el que parlen a...

Lleida Sí No

Barcelona Sí No

Girona Sí No

Puigcerdà Sí No

La Bisbal Sí No

8-Ets de...? Palafrugell Altres? Quin? _____

9-Digues dues paraules o expressions que es diguin molt a Palafrugell.

10-Digues dues paraules dialectals de Palafrugell._____

11-Digues dos castellanismes que sentis molt a Palafrugell._____

12-Creus que les paraules dialectals desapareixen amb el temps? Sí No

13-Creus que haurien de desaparèixer? Sí No És igual

14-Subratlla les incorreccions que apareixen en aquestes oracions:

Després encercla els que utilitzis normalment quan parles amb els amics o la família.

Avui som dilluns, i com tots els dilluns m'arrepenteixo de no have'm despedit de tú.

S'ha trencat la munyeca perquè ha adelantat a una moto i li ha donat un cop que flipes.

Li han detectat una enfermetat i ha estat un bon rato afogant-se de tant plorar.

Aquest aconteixement li ha fet veure que els gavinets són perillosos.

Van apalancar-se a fer una siesta sense aver-se acabat les fesolines amb xamfaina.

Ves fixant-te-te per on te passem que imitant-te-me no te n'enteres.

M'ha donat un rotulador que no va ni a tiros i ho tinc que fer amb l'ordenador.

No he marxat corriguents per què em fot mal el jonell.

No suporta que m'interrompeixin sinó és per invitar-me als columpios.

Potser que no hi hagin errors a totes les frases anteriors.
Pues poc ho sé d'on deu haver tret aquestes tomates, però bueno.
Diem sempre la veritat menys quan diguem una mentida.
M'he fotut un lio amb el botiquín i m'he olvidat de pillar-lo.
Li fa corte portar mitges de rejilla i això em destarota.
M'ha emputxat i m'ha caigut la bandeja de cubitos.
Vaig fer un trago d'aquella mescla asquerosa i em van venir arcades.
Ens vam fer un fart de fer canastes però ens van fotre una pallissa aplastant.
Ara tinc unes agulletes que no em puc ni moure i només fas que agobiar-me.
De repent li ha sortit un bulto a l'hombro i està ben rilat.
S'empolainarà molt; es posarà el traje i la pajarita que li va comprar el seu tiet.
Se n'ha anat de juerga amb el cotxe nou i l'ha abollat quan ha xocat amb l'acera.
Les seves terres abarquen tot el bosc. Gasta molta pasta en abono, però ojalá les tingúes jo.
És un adiví, ha acertat tot el que em preocupa i hasta el meu apellido.
És un abuson i li ha mangat tots els adornos.
M'agota haver de passar l'aspiradora per l'alfombra.
Tinc un antojo i vull encendre les antorxes amb el metxero del tio aquest.
Casi m'agafa algo però em va dir que s'havia aplaçat per culpa de l'aparato, que no furulava.
Les apariències enganyen, però està a petar. Tu pill a un asiento o et quedaràs sense puesto.
No em penso arriesgar ni apollar-me aquí. T'espero pencant que tinc feina atrassada.
Ha vist un avestruz fotent-se una babosa que hi havia dintre la basura.
Estic atontada, no podia ser tan barato aquell biombo, però és que és un robo!
Arrambar-se tan al borde és una bobada, millor seu al banquillo.
No li agraden ni els berberetxos ni l'atun ni els boquerons, però li encanta la bolleria.
El bolso li roçava els dits i li han sortit callos.
A la bodega hi ha trobat un collar... Ja cal que vagi amb cuidado o perdrà el cap.
No consegueix trobar el seu casco, ja li dic io que està embobad.
Estic farta de currar, tinc ganes de desmadrar-me una mica i desfasar-me d'una vegada.
Ha sigut un fallo no dir-li que la nòvia li va fotre els cuernos, ara s'ha quedat fet pols.
Después de veure el desfile he pirat cap a casa.
S'ha empotrat amb la paret d'enfrente i no podrà anar a entreno.

S'ha ben enxoxat de la veïna, aquella que té el cap ple d'enredos.

Li ha tret l'envoltori i no ha pillat que era el seu regal de compleanys, un estuig.

S'ha fet un esguinç perquè es va menjar la làmpara... com que no duia les lentilles...

S'ha comprat un llavero que el té loco.

Busca un lletrero al llistín, ha d'estar a la hache, d'hipopòtam.

Ha posat el mando sobre el marmol i ha quedat empapat.

Ha anat marxa atrás fins al matadero...Menos mal que els novatos només poden anar-hi 15 metros.

El té tan mimat que no el renya si no es posa el mono per treballar.

Remenava la papilla amb un palillo que s'ha trobat per terra.

Li encanta que li facin mimos a la palma de la mà.

És tan patós que a les nou i pico del matí ja se l'havia pinyat tres vegades.

La petxuga de pollastre li deixa la boca seca, i el relleno dels calamars no li agrada massa.

L'actuació policial se l'ha passat pel forro i l'han tancat al quartelillo.

És la quinta vegada que s'endescuida de comprar uns sellos.

Va assentar-se a la sombra i va agafar els partxes pel tabaco.

Aquest nen és un terremoto, avui ja li han hagut de fotre un toque.

S'ha quedat traumat quan ha vist tots aquells bitxos dins el tubo d'escape.

No venia a cuento però ha explicat un xiste d'un xino.

Que no hi hagi tràfic és una gran vantatge, arribarem molt aviat.

S'ha posat el xàndal perquè amb aquesta tormenta passava molta fred.

Es mirava la melena però estava pendent de la pronunciació de l'avi, tot i que no l'entenia.

8.ANNEX 4

Enquesta online-

Defineix amb la major brevetat possible (com sàpigues, sense consultar cap diccionari ni utensili similar) els següents conceptes:

PARLA-

LLENGUA-

DIALECTE-

LLENGUA ESTÀNDARD-

LLENGUA MINORITÀRIA-

DIGLÒSSIA-

BILINGÜISME-

8.BIBLIOGRAFIA

<http://ca.wikipedia.org/wiki/Catal%C3%A0>

<http://www.catalogne-nord.com/cat/lallenguacatalana2.htm>

<http://culturitalia.uibk.ac.at/hispanoteca/Foro-preguntas/ARCHIVO-Foro/Lenguaje-lengua-idioma-habla.htm>

<http://www.monografias.com/trabajos16/linguistica/linguistica.shtml>

<http://web.jet.es/vliz/lengua.htm>

<http://www.grec.cat/home/cel/dicc.htm>

<http://www.cervantesvirtual.com/servlet/SirveObras/bc/12141637618933728876213/ima0015.htm>

<http://www.abisource.com/lxr/source/abispell/barbarisms/ca-ES-barbarism.xml>

<http://www.romaniaminor.net/alternativa/classificacio.pdf>

MACIÀ i GUILÀ, Jaume (coord.) (1994): *Llengua catalana*. COU. Barcelona: Teide.

TUSON, Jesús (1999): *Introducció al llenguatge*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya / Proa.

GUILUZ i VIDAL, Teresa i JUANMARTÍ i GENERÈS, Eduard (2005): *Llengua i literatura 1. Batxillerat*. Barcelona: la Galera.

BADIA Joan (1994): *Curs de llengua catalana. Nivell C*. Barcelona: Castellnou Edicions

9.AGRAÏMENTS

Aquest treball no s'hagués pogut completar sense l'orientació de la tutora ni sense les aportacions de tots aquells que heu vingut a dir-me que sabíeu una o altra paraula que em podia interessar. A més, la Marina ha estat una peça clau fins l'últim moment. També m'han ajudat en Guille amb un petit esforç, en Pau, un dibuixant eficaç, la Bet i el seu recull de dites, els qui m'heu facilitat llibres o articles interessants, i tots el qui heu respòs de gust o a desgana l'enquesta o heu parlat quan us escoltava.

Gràcies.

